

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **dyrygentura**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Akademia Muzyczna
im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy**

Data przeprowadzenia wizytacji: **2-3.12.2024**

Warszawa, 2024

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	4
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	12
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	27
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	31
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	33
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	36
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	40
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	42

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Marcin Wolniewski, ekspert PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak, ekspert PKA
2. prof. dr hab. Marta Wierzbieniec, ekspert PKA
3. Piotr Kulczycki, ekspert PKA z grona pracodawców
4. Daria Kamrowska, ekspert PKA z grona studentów
5. Grzegorz Kołodziej, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku dyrygentura prowadzonym w Akademii Muzycznej im. Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy (dalej również: AM, AMFN, AM w Bydgoszczy), została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (dalej również: PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Wizytacja została przeprowadzona w formie stacjonarnej, zgodnie z uchwałą nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku w formie oceny programowej. Poprzednia ocena została przeprowadzona w roku akademickim 2012/2013 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. W uzasadnieniu uchwały Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej dotyczącej poprzedniej oceny programowej nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym. Ponadto w roku akademickim 2014/2015 Polska Komisja Akredytacyjna przeprowadziła ocenę instytucjonalną Wydziału Jazzu i Edukacji Muzycznej, prowadzącego wówczas w ramach Akademii wizytowany kierunek studiów. Ocena ta zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej, a w jej wyniku nie sformułowano zaleceń specyficznych dla kierunku dyrygentura.

Zespół oceniający zapoznał się z *Raportem samooceny* przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym *Raport samooceny*, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	dyrygentura	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	sztuki muzyczne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	180 – 182 (w zależności od specjalności)	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	program studiów nie przewiduje praktyki	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	dyrygentura symfoniczno-operowa dyrygentura orkiestr dętych	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	8	---
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1560-1800 (w zależności od specjalności)	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	180-182 (w zależności od specjalności)	---
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	108-113 (w zależności od specjalności)	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	55-58 (w zależności od specjalności)	---

Nazwa kierunku studiów	dyrygentura	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia drugiego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	sztuki muzyczne	

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	133 – 134 (w zależności od specjalności)	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	program studiów nie przewiduje praktyki	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	dyrygentura symfoniczno-operowa dyrygentura orkiestr dętych	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	6	---
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	690-840 (w zależności od specjalności)	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	133-134 (w zależności od specjalności)	---
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	71-70 (w zależności od specjalności)	---
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	41	---

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione

Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy została powołana w 1974 roku jako filia Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Łodzi. W wyniku usamodzielnienia się, stanowi obecnie niezależną pełnoprawną uczelnię artystyczną, wyraziście wpisując się tym samym w krajobraz polskiego szkolnictwa muzycznego na poziomie akademickim. Obecna *Strategia Rozwoju Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy na lata 2019-2025* zakreślona została uchwałą Senatu Uczelni z dnia 28.05.2019. Strategia ta zakłada dążenie do celu jakim jest bycie uczelnią "nowoczesną, sprawną i aktywną w działaniu na rzecz rozwoju lokalnego", "atrakcyjną i rozpoznawalną w kraju i za granicą", "rozwijającą kulturę, sztukę oraz badania naukowe na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym", a która "swoim pracownikom zapewnia warunki do nieskrępowanego rozwoju, a studentom daje wykształcenie pozwalające realizować ich pasje i z powodzeniem konkurować z absolwentami z innych uczelni artystycznych" (*Strategia...*, str. 5).

Cele sformułowane zostały zgodnie z często stosowanym funkcjonalnym modelem SMART, z zastrzeżeniem - jak deklarują Władze - że są one jeszcze bardziej ambitne i zawierają się w akronimie

S.M.A.R.T.E.R, dokładając do modelowych wyznaczników kolejne dwa: nauczanie powinno być „ekscytujące” (*exiting*) i winno wprost prowadzić do motywującego twórców i wykonawców zapisania wypracowanych rezultatów kształcenia (*recorded*).

Ambitne założenia bydgoskiej uczelni idą w parze z (cyt.): „dążeniem do prawdy, sprawiedliwości, godności człowieka oraz poszanowania jego praw”, zakładając ścisłe połączenie zakorzenienia w dziedzictwie z innowacyjnością. Dotyczy to trzech zakresów działań (dydaktycznej, artystycznej i naukowej), dla których wypracowano odpowiednio: strategię jakości kształcenia i oferty edukacyjnej uczelni, strategię badań naukowych i komercjalizacji oraz strategię działalności kulturotwórczej uczelni.

Kierunek dyrygentura, prowadzony obecnie na Wydziale Dyrygentury, Jazzu, Muzyki Kościelnej i Edukacji Muzycznej, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia posiada dwie specjalności: specjalność symfoniczno-operową oraz - młodszą - specjalność orkiestr dętych. Kształcenie na specjalności symfoniczno-operowej, na poziomie studiów pierwszego stopnia prowadzone jest w Uczelni od 1.10.2009; na poziomie studiów drugiego stopnia - od 1.10.2012. Druga specjalność (dyrygentura orkiestr dętych) na poziomie studiów pierwszego stopnia prowadzona jest od 1.10.2017. Uruchomienie studiów dyrygentura orkiestr dętych na poziomie drugiego stopnia (1.10.2020) stanowi namacalną realizację założeń strategii Uczelni, zawartych w punkcie A7 (*Strategia...*, s. 9) w sprawie starań o powołanie w Akademii studiów drugiego stopnia właśnie w tej specjalności.

Kierunek dyrygentura spełnia także inne cele założone przez Uczelnię m.in. poprzez: „wszechstronne kształcenie oraz rozwijanie uzdolnień i talentów muzycznych, uczenie rzemiosła muzycznego w relacjach mistrz-uczeń, pokazywanie dróg dochodzenia do piękna, stałe ukazywanie teraźniejszości poprzez kontekst historyczny w myśl dewizy <<nie ma teraźniejszości bez przeszłości>>, wychowywanie do twórczej działalności dla dobra narodowej kultury” (por. *Raport samooceny*, str. 16).

Koncepcja kształcenia na kierunku dyrygentura na obu poziomach studiów jest generycznie związana z dyscypliną sztuki muzyczne – nieprecyzyjne jest natomiast sformułowanie użyte w *Raporcie samooceny* mówiące o tym, że starania Władz kierunku koncentrują się na „budowaniu interdyscyplinarnej oferty edukacyjnej”. Rozmowa z Władzami wyjaśniła to sformułowanie w rozumieniu: interdyscyplinarność kształcenia - czyli konieczność zwracania uwagi na bardziej kompleksowe i szerokie wykształcenie dyrygenta-symfonika niż np. instrumentalisty lub wokalisty. Koncepcja ta jest w pełni związana z obszarem badań artystycznych i naukowych, przynależnych działalności całej Akademii Muzycznej; studenci uczestniczą w ścieżkach rozwijania kompetencji wykonawczych (dyrygowanie zespołami, praca w zespołach, praca z orkiestrami, realizacja nagrań), jak i naukowych (przygotowanie do badań i występów publicznych, pisanie tekstów, poznawanie literatury itp.).

Studenci kierunku mają możliwość kształcenia się z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (m.in. systemy rejestrowania dźwięku, praca z mediami), jak i tradycyjnych dróg zdobywania muzycznego doświadczenia poprzez aktywne uczestniczenie w artystycznej działalności uczelni - zajęciach indywidualnych w kontakcie mistrz-uczeń, w koncertach, konkursach, próbach, warsztatach, wyjazdach artystycznych itp. Koncepcja kierunku, w którym na obu poziomach studiów funkcjonują dwie specjalności, powoli ewoluowała i pod wpływem zapotrzebowania środowiska (potrzeba kształcenia instruktorów i dyrygentów orkiestr dętych) oraz możliwości, jakie to środowisko stworzyło (stała współpraca z Wojskową Orkiestrą Dętą w Bydgoszczy) uzyskała dzisiejszy kształt, w którym

student może podjąć naukę wysoko wyspecjalizowaną i uzyskać także kwalifikacje. W tym zakresie bydgoska Uczelnia wyróżnia się na mapie Polski, gdyż tylko nieliczne prowadzą taką specjalność.

Zespół oceniający PKA jednocześnie zwrócił uwagę na niepokojącą sytuację, w której koncepcja kierunku kreśli sylwetkę absolwenta i przypisane jej uprawnienia (tak na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia) w sposób taki, iż tylko w niewielkim stopniu są one zróżnicowane w aspekcie specjalności. Zapisy zawarte na stronie AMFN w zakładce rekrutacyjnej (rok 2024/25) wzajemnie się powielają. Według tych zapisów zarówno absolwenci specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa i specjalności dyrygentura orkiestr dętych: są m.in. “przygotowani są do prowadzenia działalności artystycznej w obszarze muzyki zarówno w szkołach, w ruchu amatorskim, jak i w profesjonalnych instytucjach kultury (prowadzenie zespołów instrumentalnych: estradowych orkiestr różnego typu, zespołów wokально-instrumentalnych, chórów, muzycznych zespołów teatralnych)”. Posiadają na obu specjalnościach “nabyte kompetencje w zakresie: prowadzenia zespołów instrumentalnych: orkiestr kameralnych, symfonicznych dętych, jazzowych i rozrywkowych a także zespołów wokально-instrumentalnych i chórów w profesjonalnych instytucjach kultury i ruchu amatorskim...” (por. zapisy na stronie Uczelni w zakładce rekrutacyjnej). Zespół oceniający podkreśla bezzasadność nadawania uprawnień dla prowadzenia np. “chórów w profesjonalnych instytucjach kultury” (czytaj: w operze, filharmonii) w kontekście niedostatku warsztatowego w postaci braku takich przedmiotów, jak zbiorowa emisja głosu, literatura chóralna - np. dla osób, które podjęły kształcenie, specjalizując się w dyrygenturze orkiestr dętych.

Nieco inne sylwetki absolwentów ujęte są w *Raporcie samooceny* (s. 18-19), który delikatnie podkreśla odrębność obu specjalności (na studiach pierwszego stopnia), choć i tak wymienia te same uprawnienia. Przykładowo: absolwenci studiów pierwszego stopnia specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa są przygotowani “do prowadzenia przede wszystkim niewielkich zespołów orkiestrowych/wokально-instrumentalnych, chórów, orkiestr dętych, a także do pracy w instytucjach muzycznych, jednostkach upowszechniania kultury oraz ruchu amatorskim (...). Posiadają umiejętności pracy z orkiestrami dętymi oraz zespołami jazzowymi. Ich wykształcenie obejmuje również zagadnienia związane z psychologią, psychologią rozwojową, pedagogiką i arteterapią oraz problematykę chorału gregoriańskiego i języka łacińskiego”. Absolwenci studiów drugiego stopnia specjalności dyrygentura orkiestr dętych są przygotowani “do prowadzenia przede wszystkim orkiestr dętych amatorskich: w domach kultury, instytucjach muzycznych, jednostkach upowszechniania kultury. Mogą także prowadzić inne zespoły instrumentalne oraz wokально-instrumentalne, a także małe zespoły jazzowe i muzyki rozrywkowej...”. Wynika z powyższego wymienny zakres uprawnień. Należy nadmienić, że w programie studiów brak jest przedmiotów dotyczących prowadzenia zespołów jazzowych (jazz jest osobnym kierunkiem prowadzonym w Uczelni), studenci ponadto nie mają w planie zajęć z psychologii rozwojowej, arteterapii, czy chorału gregoriańskiego. Na poziomie studiów drugiego stopnia następuje większe rozgraniczenie sylwetek absolwenta obu specjalności. Zespół PKA zwraca uwagę, że w obu przypadkach – na studiach pierwszego stopnia na stronie internetowej Uczelni widnieje zapis, iż “w ramach zajęć z dyrygentury (...) studenci regularne odbywają praktyki z zawodową orkiestrą symfoniczną oraz z orkiestrami dętymi” - czego nie potwierdzili studenci, z którymi Zespół rozmawiał oraz, że studenci “prezentują koncert dyplomowy z polskimi orkiestrami filharmonicznymi” (zapis dotyczy obu specjalności, co nie jest zgodne z prawdą.) Zespół zauważa, że na stronie internetowej Uczelni widnieje ponadto zapis, iż absolwenci specjalności dyrygentura orkiestr dętych, “po ukończeniu Studium Pedagogicznego mogą podejmować pracę dydaktyczną w szkolnictwie muzycznym pierwszego stopnia (zgodnie z odpowiednim rozporządzeniem ministra właściwego ds. szkolnictwa

wyższego w sprawie standardów kształcenia nauczycieli)”. Uprawnienia takie otrzymuje absolwent dopiero po ukończeniu studiów drugiego stopnia, stąd zapis ten jest błędny i wymaga skorygowania.

Wobec znaczących rozbieżności między dokumentami oraz niejasności na poziomie koncepcji prowadzonego kierunku – w zakresie uprawnień, jakie nadawane są absolwentom obu specjalności - Zespół oceniający PKA zaleca, by powtórnie przyrzeć się i opracować kwestię uprawnień, jakie absolwent uzyskuje na dwóch specjalnościach kierunku dyrygentura w bydgoskiej AMFN, (szczególnie w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia) celem czytelnego ich zróżnicowania i rozgraniczenia.

Efekty uczenia się zdefiniowane dla kierunku dyrygentura dla studiów obu stopni, odpowiadają wymaganiom profilu ogólnoakademickiego. W odpowiedzi na pytanie zespołu oceniającego, Władze Wydziału stwierdziły, że: “Przyjęta konstrukcja kierunkowych efektów uczenia się zakłada, że wszystkie zawarte efekty osiąmane są przez studentów obu specjalności, tj. Dyrygentury symfoniczno-operowej oraz Dyrygentury orkiestr dętych”. Na udokumentowanie trafności sformułowań efektów uczenia się przytoczono efekt K_W07 (studia drugiego stopnia) wskazujący na osiągnięcie pewnego zakresu wiedzy “dotyczącej swojej specjalności”. Zespół zgadza się z takim wytłumaczeniem, jednocześnie zwraca uwagę, iż szereg efektów - zarówno na poziomie studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia dookreśla zakres umiejętności, literatury bądź repertuaru – w odniesieniu do symfoniki i opery (np. studia I stopnia: K_W01, K_W07, K_W13, K_W16), brak natomiast paralelnych dookreśleń w odniesieniu do orkiestr dętych. Sprawia to wrażenie, jakby kierunkowe efekty uczenia się, skonstruowane z myślą o dyrygenturze symfoniczno-operowej nie zostały dostosowane do sytuacji, gdzie studenci wybierają jedną z dwóch specjalności. Na pytanie zespołu oceniającego, kiedy i w jakim zakresie nastąpiła aktualizacja efektów kierunkowych – uzyskano odpowiedź, iż zmian dokonano 1.06.2021 i 28.05.2024 (a więc w sytuacji, gdy funkcjonowały już dwie specjalności na dwóch poziomach) i “dotyczyły głównie pojedynczych sformułowań” oraz korekty “sformułowań odwołujących się wyłącznie do specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, które powinny się odwoływać do obu specjalności”.

Efekty uczenia się obejmują niezbędne dla dyrygentów kompetencje z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, są właściwe dla potrzeb absolwenta kierunku, odpowiadają także profilowi ogólnoakademickiemu. Efekty uczenia są z reguły zgodne z poziomem szóstym i siódmym Polskiej Ramy Kwalifikacji; w kilku przypadkach Zespół zauważył brak zróżnicowania między 6 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji a 7 poziomem PRK, np. efekt na stopniu pierwszym: K_W10 (“posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy instrumentów i ich strojenia oraz zasad prawidłowej emisji głosu”) nie różni się wiele od analogicznego na drugim stopniu: K_W10 (“posiada podstawową wiedzę dotyczącą budowy instrumentów i specyfiki ich brzmienia”) - sformułowanie nie wykazuje rozwoju kompetencji, lecz raczej jej zawężanie. Efekt na pierwszym stopniu K_U07 (“jest przygotowany do współpracy jako dyrygent z innymi muzykami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym”) niewiele się różni od analogicznego na drugim stopniu K_U06 (“jest zdolny do funkcjonowania w różnych zespołach wykonawczych jako dyrygent i posiada umiejętność współdziałania z innymi artystami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, również multidyscyplinarnym”). Efekt ze studiów pierwszego stopnia: K_U21 (“posiada umiejętność formowania i analizy problemów badawczych w oparciu o zdobytą wiedzę”) niewiele się różni od efektu K_U18 (“posiada umiejętność formowania i analizy problemów badawczych w oparciu o zdobytą wiedzę ogólnohumanistyczną”). W przytoczonych sformułowaniach efektów Zespół PKA nie zauważa zakładanego rozwoju danej umiejętności na obu poziomach studiów. Zespół zwrócił ponadto uwagę na kilka niefortunnnych sformułowań zawartych w efektach uczenia się, np. na studiach drugiego stopnia efekt dotyczący

wiedzy K_W03 brzmi: "potrafi zastosować wiedzę dotyczącą elementów struktury dzieła muzycznego i ich wzajemnych relacji do wyrażania własnych koncepcji artystycznych", a więc sprawdza umiejętności, a nie wiedzę. Z kolei efekt K_U01 - "posiada wysoko rozwiniętą osobowość artystyczną" - nie wskazuje na konkretną umiejętność i uniemożliwia stworzenie skutecznego systemu weryfikacji. Efekt K_K02 brzmi: "jest w pełni kompetentnym i samodzielnym artystą, zdolnym do świadomego integrowania zdobytej wiedzy w obrębie studiowanej specjalności oraz w ramach innych szeroko pojętych działań kulturotwórczych" - Zespół PKA zwraca uwagę na możliwość uproszczenia sformułowań w ramach proponowanej i powszechnie stosowanej wykładni: "student wie/zna, student potrafi, student jest gotów do...". Takie uproszczenia sformułowań w wydatny sposób przyczyniłyby się do większej klarowności założeń programowych, a także uprościłyby system weryfikacji osiągnięcia efektów.

Zespół PKA zauważa, że efekty kierunkowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie sztuki muzyczne, a także są zgodne z działalnością naukową i artystyczną prowadzoną przez wykładowców kierunku. Należy zauważyć, że w dokumentacji kierunku brak jest sformułowania efektów szczegółowych na poziomie przedmiotów; efekty kierunkowe nie są uszczegółowione. W takiej sytuacji trudne jest opracowanie systemu weryfikacji osiągnięcia danego efektu w ramach wykładanych indywidualnych przedmiotów, czego przykładem może być wspomniany efekt K_U01.

W sylabusach zajęć brak jest odniesień do efektów uczenia się uzyskiwanych w ramach danego przedmiotu, brak też liczby punktów ECTS przynależnej danym zajęciom. Zespół PKA zauważa inne nieścisłości w ramach sylabusów, które należałoby skorygować (o czym więcej w kolejnych kryteriach). Tu wymienić można tylko niektóre: w zapisie sylabusa Dyrygentura (stopień pierwszy) warunkiem wstępnym na zajęcia jest m.in. zdanie egzaminu dojrzałości, zaś w innym przypadku: wiedza zdobyta w trakcie studiów (konsultacja pracy naukowej, stopień pierwszy). Z kolei warunkiem zaliczenia zajęć Dyrygentura (stopień pierwszy, dyrygentura orkiestr dętych) jest m.in. pisemna praca dyplomowa i jej obrona. Warunki wstępne określone w sylabusie jednych zajęć (studia nad partyturą, dyrygentura orkiestr dętych pierwszego stopnia), obejmują wiedzę z instrumentoznawstwa, którego jeszcze nie było w programie.

W rozmowie z Władzami Zespół PKA uzyskał informacje, że na poziomie ogólnouczelnianym trwają zaawansowane prace nad opracowaniem nowego formularza sylabusa przedmiotowego, który będzie obejmował brakujące dane. Efekty uczenia się na poszczególnych poziomach studiów obejmują efekty dotyczące kompetencji językowych na odpowiednim poziomie.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku dyrygentura na poziomie studiów pierwszego i studiów drugiego stopnia jest zgodna ze strategią Uczelni. Cele kształcenia, obejmujące obszar dydaktyki akademickiej, prowadzenie badań naukowych oraz działalność artystyczną, są zgodne z założeniami strategicznymi

Uczelni oraz założeniami polityki jakości. Mieszczą się w dyscyplinie sztuki muzyczne i są związane z prowadzoną w Uczelni działalnością artystyczną i naukową. Koncepcja dwóch specjalności na dwóch poziomach studiów na kierunku dyrygentura powstała w odpowiedzi na zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, jakim jest potrzeba kształcenia wysoko wykwalifikowanych kapelmistrzów orkiestr dętych oraz ograniczona liczba ośrodków akademickich kształcących takie kadry.

Założone kierunkowe i przedmiotowe efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim i – generalnie - odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. Odpowiadają zakresowi działalności artystycznej i naukowej w ramach dyscypliny sztuki muzyczne, prowadzonej na Uczelni. Uwzględniają niezbędne kompetencje badawcze, językowe i społeczne, warunkujące późniejszą prawidłową działalność absolwentów na polu artystycznym i naukowym.

Zespół PKA dostrzegł następujące niezgodności i uchybienia:

1. Koncepcja kierunku kreśli sylwetkę absolwenta i przypisane jej uprawnienia (tak na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia) w sposób taki, iż tylko w niewielkim stopniu są one zróżnicowane w aspekcie specjalności. Obecne zapisy (por. *Raport samooceny* vs. strona internetowa uczelni) są niespójne w odniesieniu do zakresu uprawnień, jakie kierunek nadaje dwóm istniejącym specjalnościom. Sylwetki absolwenta studiów pierwszego stopnia nie różnią się od siebie między specjalnościami, co jest mylące dla potencjalnych kandydatów (por. zalecenie nr 1).
2. Obecne sformułowania niektórych kierunkowych efektów uczenia się odnoszą się jedynie do repertuaru symfoniczno-operowego, niezależnie od specjalności (por. rekomendacja nr 1).
3. Obecne sformułowania analogicznych efektów na studiach pierwszego stopnia i studiach drugiego stopnia w kilku wypadkach nie wykazują tendencji rozwijania danej kompetencji, co sprawia, że te efekty nie są zgodne z odpowiednim poziomem PRK (por. rekomendacja nr 2).
4. Obecne sformułowania sylabusów nie zawierają takich informacji, jak liczba uzyskanych punktów ECTS, uzyskiwane efekty uczenia się, w niektórych wypadkach brak jest rzetelnych odniesień do warunków wstępnych przedmiotu lub warunków zaliczenia przedmiotu, lub warunki wstępne obejmują wiedzę z przedmiotu, którego student jeszcze nie miał w programie studiów (por. Rekomendacja nr 3).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Zmienić sformułowania kierunkowych efektów uczenia się w sposób, by odnosiły się do kompetencji uzyskiwanych w zależności od specjalności.
2. Zmienić sformułowania kierunkowych efektów uczenia się w sposób, by sformułowanie uwzględniało rozwój danej kompetencji w zależności od poziomu studiów.

3. Dokonać zmian sylabusów przedmiotowych w zakresie wpisania liczby punktów ECTS, odniesienia do efektów uczenia się, a także usunięcia nieścisłości w sformułowaniach wymogów wstępnych i warunków zaliczania zajęć.

Zalecenia

1. Na nowo sformułować uprawnienia, jakie uzyskuje absolwent studiów pierwszego stopnia specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa i dyrygentura orkiestr dętych, celem czytelnego zróżnicowania sylwetek absolwenta.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku dyrygentura odpowiadają kierunkowym efektom uczenia się oraz są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyką badań w dyscyplinie sztuki muzyczne, do której kierunek jest przyporządkowany. Świadczyć o tym może m.in. repertuar wykonywany na zajęciach z dyrygentury, czy realizowane projekty artystyczne, np. Koncert Młodych Dyrygentów, który odbył się dnia 23 maja 2023 roku w Słupsku, w wykonaniu orkiestry Polskiej Filharmonii Sinfonia Baltica im. Wojciecha Kilara. Są one również zgodne z zakresem działalności artystycznej i naukowej Uczelni w tejże dyscyplinie, czego dowodem jest aktywność koncertowa nauczycieli akademickich AMFN w Bydgoszczy; koncerty w filharmoniach, teatrach operowych i innych miejscach koncertowych w kraju i poza jego granicami. Przy poszczególnych przedmiotach nie określono szczegółowych efektów uczenia się, ale wskazano na przyporządkowane im kierunkowe efekty uczenia się. W sylabusach poszczególnych przedmiotów, w rubryce „Treści programowe” pojawiają się zapisy, które mogą bardziej sugerować właśnie szczegółowe efekty uczenia się, a nie treści programowe przedmiotu, natomiast kierunkowe treści programowe są kompleksowe i specyficzne, charakterystyczne dla zajęć tworzących program studiów na kierunku artystycznym o profilu ogólnoakademickim. Zapewniają uzyskanie wszystkich zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się. Rekomenduje się wprowadzenie do sylabusów zapisów odnoszących się do szczegółowych efektów uczenia się i uporządkowanie treści programowych poszczególnych zajęć.

Na ocenianym kierunku nie jest prowadzone kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela. Uprawnienia tego typu mogą studenci uzyskać w ramach Studium Pedagogicznego.

Studia pierwszego stopnia na kierunku dyrygentura trwają sześć semestrów. Studenci mają do wyboru dwie specjalności: dyrygenturę symfoniczno-operową lub dyrygenturę orkiestr dętych. Aby ukończyć studia zarówno w specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, jak i w specjalności dyrygentura orkiestr dętych, student musi osiągnąć 180 lub 182 punkty ECTS zależnie od specjalności, według programu nauczania zaktualizowanego na rok akademicki 2024/2025.

Studia drugiego stopnia trwają cztery semestry. Podobnie, jak na studiach pierwszego stopnia, studenci mają do wyboru dwie specjalności: dyrygenturę symfoniczno-operową lub dyrygenturę orkiestr dętych, co daje absolwentom studiów pierwszego stopnia możliwość kontynuacji nauki na tej

samej specjalności. Aby ukończyć studia w specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, student musi osiągnąć 134 punkty ECTS, a w specjalności dyrygentura orkiestr dętych – 133 punkty ECTS.

Biorąc pod uwagę treści programowe studiów w obu specjalnościach, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, należy uznać, że nakład pracy konieczny do ukończenia studiów - wyrażony punktacją ECTS, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się.

Na studiach pierwszego stopnia kierunku dyrygentura, na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa studenci realizują 1800 godzin w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem akademickim, a na specjalności dyrygentura orkiestr dętych - 1560 godzin. Na studiach drugiego stopnia z udziałem nauczycieli akademickich i studentów odbywa się 840 godzin – na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, a 690 godzin na specjalności dyrygentura orkiestr dętych. Określona w programie studiów łączna liczba godzin dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, zapewnia osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Dotyczy to zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, np. przedmiot dyrygentura na studiach pierwszego stopnia, na obu specjalnościach prowadzony jest w wymiarze 180 godzin, tj. równomiernie, po 30 godzin w semestrze, a na studiach drugiego stopnia jest to 120 godzin dydaktycznych, także po 30 godzin w semestrze, co jest bardzo słuszne i odpowiednie. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest właściwa.

Na ocenianym kierunku zajęcia są prowadzone w formie wykładów, ćwiczeń, a także warsztatów. Warto podkreślić, że wyraźną dominantą są tu zajęcia indywidualne realizowane w relacji mistrz – uczeń, co odpowiada kształceniu na kierunku o profilu artystycznym. Formę zajęć indywidualnych mają przedmioty główne (dyrygentura, studia nad partyturą), jak również takie zajęcia, jak m.in.: fortepian, instrument praktyczny, emisja głosu, instrumentacja, harmonia praktyczna, propedeutika kompozycji. Dotyczy to obu specjalności realizowanych na obu poziomach studiów.

Analiza programów studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku dyrygentura – w obu specjalnościach – pozwala stwierdzić, że sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się.

Uczelnia oferuje studentom szeroki wachlarz przedmiotów do wyboru. Przedstawiona lista zajęć fakultatywnych, w których mogą uczestniczyć studenci kierunku dyrygentura zawiera ponad 150 pozycji. Na liście tej widnieją takie przedmioty, jak m.in. krytyka i prelekcja z retoryką czy aranżacja komputerowa. Program studiów pierwszego stopnia ocenianego kierunku umożliwia studentom wybór zajęć, którym łącznie przypisano punkty ECTS w wymiarze 32% dla specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa i 30% ogólnej liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów - dla specjalności dyrygentura orkiestr dętych. Na studiach drugiego stopnia liczba punktów ECTS przypisana zajęciom do wyboru stanowi dla obu specjalności 31% łącznej liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów. Dane te są zgodne z obowiązującymi przepisami w tym zakresie i pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia.

Program kształcenia ocenianego kierunku studiów obejmuje zajęcia i grupy zajęć związane z prowadzoną w Uczelni działalnością artystyczną i naukową w dyscyplinie sztuki muzyczne, do których kierunek został przyporządkowany. Dotyczy to obu poziomów studiów i obu funkcjonujących

specjalności - w wymaganym wymiarze punktów ECTS, tj.: na studiach pierwszego stopnia, na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa w wymiarze 108 punktów ECTS, a na specjalności dyrygentura orkiestr dętych – 113 punktów ECTS. Na studiach drugiego stopnia o specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa 71 punktów ECTS, a na specjalności dyrygentura orkiestr dętych 70 punktów ECTS.

Na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie w zakresie znajomości języka obcego; na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia, na obu specjalnościach przez pierwsze cztery semestry – w wymiarze 120 godzin oraz B2+ na studiach drugiego stopnia, także na obu specjalnościach, przez dwa pierwsze semestry - w liczbie 60 godzin.

Proces kształcenia obejmuje zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, którym przyporządkowano liczbę punktów ECTS nie mniejszą niż jest to określone w wymaganiach. Na studiach pierwszego stopnia – dla obu specjalności - jest to 5 punktów ECTS, a na studiach drugiego stopnia 7 punktów ECTS. Oferta programowa obejmuje takie przedmioty, jak m.in. estetyka czy historia kultury.

W AMFN w Bydgoszczy prowadzi się kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dotyczy to następujących przedmiotów, stanowiących głównie ofertę zajęć własnego wyboru: gry komputerowe, estetyka muzyki, historia filmu, promocja i marketing dóbr kultury, pedagogika, psychologia, praktyka wykonawcza muzyki współczesnej, techniki nagrań, techniki pracy w studio. Trzy przedmioty są realizowane hybrydowo, tj.: aranżacja komputerowa, estetyka sztuki nowych mediów, warsztaty słuchania muzyki jazzowej. Na ocenianym kierunku zajęcia, które realizowane są on-line występują w następującym wymiarze: na studiach pierwszego stopnia, na obu specjalnościach w liczbie 135 godzin, a na studiach drugiego stopnia w specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa 195 godzin oraz na specjalności dyrygentura orkiestr dętych – 150 godzin. Jest to zgodne z wymaganiami.

Proces nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku opiera się na kilku metodach. W ramach zajęć indywidualnych wykorzystywana jest relacja uczeń-mistrz, która umożliwia dobrane przez nauczyciela akademickiego takich metod nauczania, które będą odpowiednie dla danego studenta, także w zakresie m.in. tempa uczenia się. Dotyczy to nie tylko wiedzy, ale też umiejętności. Elementem występującym przy artystycznych zajęciach indywidualnych jest np. pokaz praktyczny przez nauczyciela akademickiego prowadzącego przedmiot. Analiza, prezentacja pracy artystycznej, przygotowanie i prezentacja referatów, a także *flipped classroom*, tj. opracowanie i prezentacja w czasie zajęć określonych zadań, *tutoring* – stosowany podczas zajęć indywidualnych, *case teaching*, *problem based learning*, czy *design thinking*, to współczesne metody dydaktyczne, których elementy są stosowane w procesie kształcenia na ocenianym kierunku. Jako wsparcie kształcenia artystycznego, wykorzystuje się różne formy e-learningu, programy, aplikacje i rozmaite narzędzia multimedialne. Oceniając dobór metod kształcenia na ocenianym kierunku, jednoznacznie można stwierdzić, że są one różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich, założonych, kierunkowych efektów uczenia się. Przy ich doborze uwzględniono najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a i w uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. W prowadzonym kształceniu wykorzystuje się metody i techniki kształcenia na odległość. Narzędzia, które są dostępne dla studentów zapewniają im osiąganie kierunkowych efektów uczenia się, stymulują do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, a także umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności artystycznej/naukowej w zakresie dyscypliny sztuki muzycznej, do której kierunek jest

przyporządkowany lub udział w tej działalności. Zgodnie z charakterem studiów, na plan pierwszy wysuwają się zajęcia indywidualne, gdzie kształcenie odbywa się na zasadzie relacji „mistrz - uczeń”. Dominuje tu forma prezentacji, pokazu, analizy i wnioskowania na podstawie omówienia prezentacji. Na ocenianym kierunku obserwuje się stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych. Przyjęty program, formy i metody kształcenia umożliwiają studentom uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2 dla studiów pierwszego stopnia i B2+ na poziomie studiów drugiego stopnia. Dobór metod kształcenia umożliwia dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, na co wskazuje wyraźne, indywidualne traktowanie studentów i chociażby stosowanie metody pokazu przez prowadzącego zajęcia. Metody kształcenia umożliwiają też realizację indywidualnych ścieżek kształcenia. Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane pomocniczo, co miało miejsce w niewielkim wymiarze w czasie pandemii COVID-19.

Program studiów na kierunku dyrygentura nie zawiera obowiązkowych praktyk zawodowych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r.

Natomiast zarówno program studiów pierwszego stopnia, jak i studiów drugiego stopnia zawiera praktyki artystyczne. Na studiach pierwszego stopnia praktyki realizowane są na obu specjalnościach w czasie czterech semestrów i student może osiągnąć na tych zajęciach 12 punktów ECTS, realizując 60 godzin praktyki orkiestrowej i 30 godzin praktyki chóralnej, na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, a na specjalności dyrygentura orkiestr dętych - 60 godzin praktyki orkiestrowej. Na studiach drugiego stopnia, na obu specjalnościach praktyki orkiestrowe trwają cztery semestry, są realizowane w wymiarze 60 godzin i zostały oszacowane na 16 punktów ECTS.

Studenci specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa mają możliwość m.in. odbywania praktyki z udziałem orkiestry składającej się z profesjonalnych muzyków, specjalnie angażowanych w tym celu. Ponadto studenci roku dyplomowego studiów drugiego stopnia mogą współpracować z orkiestrą Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej czy orkiestrą złożoną z muzyków Filharmonii Pomorskiej im. I. J. Paderewskiego w Bydgoszczy, a także z orkiestrą Opery Nova. Treścią zajęć jest m.in. opanowanie umiejętności porozumiewania się z profesjonalnymi muzykami orkiestrowymi, nabycie praktycznych, podstawowych umiejętności współpracy dyrygenta z zespołem instrumentalnym. Studenci w czasie praktyk nabywają umiejętności pracy nad interpretacją dzieła muzycznego z uwzględnieniem m.in.: dynamiki, artykulacji, agogiki, frazowania, kolorystyki czy planów brzmieniowych. Program realizowanej praktyki orkiestrowej składa się z kilku komponentów. Jest to m.in. praca z orkiestrą profesjonalną, praca z orkiestrą amatorską, przygotowanie samodzielnego projektu, obserwacja pracy orkiestry np. w Filharmonii czy Teatrze operowym. Studenci specjalności dyrygentura orkiestr dętych pracują z muzykami Wojskowej Orkiestry Dętej w Bydgoszczy pod okiem kapelmistrza orkiestry, będącego jednocześnie wykładowcą Uczelni. Uczestniczą też w próbach akademickiej orkiestry dętej. Na studiach pierwszego stopnia dla specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa jest realizowany także przedmiot praktyka chóralna. Zajęcia odbywają się w pierwszym semestrze trzeciego roku studiów i zostały oszacowane na 1 punkt ECTS. Studenci dyrygentury symfoniczno-operowej aktywnie uczestniczą w próbach chóru akademickiego do projektów wokarno-instrumentalnych, prowadząc próby całościowe i sekcyjne pod okiem opiekuna przedmiotu. Praktyka operowa to zajęcia adresowane do studentów specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa na poziomie studiów drugiego stopnia – w korelacji z metodyką prowadzenia zespołów operowych. Praktyka odbywa się w bydgoskiej Operze

Nova z udziałem wszystkich zespołów zaangażowanych w przygotowanie dzieł scenicznych. Opiekę merytoryczną sprawują dyrygenci pod nadzorem Kierownika Katedry Dyrygentury.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć, jednak dookreślenia i uporządkowania wymagają treści programowe oraz szczegółowe efekty uczenia się. Wymiar praktyk i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Na ocenianym kierunku przyjęto, że po każdym działaniu studentów w ramach praktyk artystycznych, następuje omówienie sposobu realizacji tych działań. Podane informacje dotyczące metod weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, w tym metody weryfikacji i oceny – są właściwe, trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. W sylabusie tego przedmiotu ma miejsce uchybienie, o którym mowa w pierwszej części opisu niniejszego kryterium: nie zapisano szczegółowych efektów uczenia się, ale w rubryce "Treści programowe" przedmiotu wprowadzono zapisy, które mogą odpowiadać szczegółowym efektom uczenia się, ale nie będą to wtedy treści programowe. Zastrzeżenia budzi sposób dokumentowania przebiegu praktyk. Wzór Karty praktyk jest właściwy, ale przedstawiona, częściowo wypełniona Karta praktyk nie zawiera nazwiska studenta, roku studiów, semestru, dokładnej daty ani podpisu opiekuna zajęć. Rekomenduje się uporządkowanie treści programowych praktyk i wprowadzenie odpowiednich zapisów w Karcie praktyk. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Można tu wskazać osobę Kierownika Katedry Dyrygentury, który jako doświadczony artysta, nauczyciel akademicki i organizator pracy artystycznej posiada pełne kompetencje do nadzoru realizacji praktyk studenckich. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Na ocenianym kierunku nie stosuje się realizacji praktyk z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o przyjęte i opublikowane zasady obejmujące wskazanie osoby lub osób, które odpowiadają za organizację i nadzór nad praktykami na kierunku/specjalności oraz określenie ich zadań oraz zakresu odpowiedzialności. Czytelne są także kryteria, według których dobrano instytucje/placówki, w których studenci odbywają praktyki artystyczne. Reguły zatwierdzania ewentualnego miejsca odbywania praktyki w miejscu samodzielnie wybranym przez studenta uzgadniane są z nauczycielem akademickim prowadzącym przedmiot dyrygentura, z którym praktyki są programowo połączone. Nie są doprecyzowane reguły przeprowadzania hospitacji praktyk oraz zakres współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk i sposoby komunikowania się. Rekomenduje się uszczegółowienie dokumentacji dotyczącej planowania, zatwierdzania, realizacji, oceny i sprawozdawczości z odbywania przez studentów praktyk artystycznych.

Rozplanowanie zajęć na ocenianym kierunku umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich kierunkowych efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Informacje te przekazywane są e-mailowo lub ustnie.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe na kierunku dyrygentura odpowiadają kierunkowym efektom uczenia się oraz są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyką badań w dyscyplinie sztuki muzyczne, do której kierunek jest przyporządkowany. Są one również zgodne z zakresem działalności artystycznej i naukowej Uczelni w tejże dyscyplinie. Zapewniają uzyskanie wszystkich zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się. Dotyczy to zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Czas trwania studiów, zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia jest właściwa, podobnie jak liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, co umożliwia studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Dotyczy to zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Dobór form zajęć, a także proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się. Warto podkreślić, że wyraźną dominantą są prowadzone na ocenianym kierunku zajęcia indywidualne realizowane w relacji „mistrz – uczeń”, co odpowiada specyfice kształcenia artystycznego. Zajęcia do wyboru – na obu poziomach studiów, na obu specjalnościach - są realizowane w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, co jest zgodne z przepisami i pozwala studentom na indywidualne profilowanie ścieżki kształcenia. Program kształcenia ocenianego kierunku obejmuje zajęcia i grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością artystyczną i naukową w dyscyplinie sztuki muzyczne, do której kierunek został przyporządkowany. Dotyczy to obu poziomów studiów i obu funkcjonujących specjalności - w wymaganym wymiarze punktów ECTS. Na ocenianym kierunku prowadzone jest kształcenie w zakresie znajomości języka obcego; na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia oraz B2+ na studiach drugiego stopnia. Proces kształcenia obejmuje zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, którym przyporządkowano liczbę punktów ECTS nie mniejszą niż jest to określone w wymaganiach, co dotyczy zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. W AMFN w Bydgoszczy prowadzi się kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Liczba godzin tak prowadzonych zajęć jest właściwa. Proces nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku opiera się na właściwych metodach dydaktycznych, a jako wsparcie kształcenia artystycznego, wykorzystuje się różne formy e-learningu, programy, aplikacje i rozmaite narzędzia multimedialne. Metody kształcenia są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich, założonych, kierunkowych efektów uczenia się. Przy ich doborze uwzględniono najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia wspomagające i zapewniające osiąganie przez studentów efektów uczenia się, które stymulują do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, a także umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności artystycznej/naukowej w zakresie dyscypliny sztuki muzyczne, do której kierunek jest przyporządkowany lub udział w tej

działalności. Dobór metod kształcenia umożliwia też dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Metody kształcenia umożliwiają realizację indywidualnych ścieżek kształcenia. Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne są wykorzystywane pomocniczo.

Program studiów na kierunku dyrygentura nie zawiera obowiązkowych praktyk zawodowych w rozumieniu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r., natomiast zarówno program studiów pierwszego stopnia, jak i studiów drugiego stopnia zawiera praktyki artystyczne, które są realizowane z profesjonalnymi zespołami orkiestrowymi. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć. Wymiar praktyk i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów kierunkowych efektów uczenia się zakładanych dla praktyk są właściwe, trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Na ocenianym kierunku nie prowadzi się praktyk z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej. Właściwa jest organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją, a także odpowiednio dobierane są miejsca odbywania praktyk. Doprecyzowania wymagają reguły przeprowadzania hospitacji praktyk. Zastrzeżenia budzi również sposób dokumentowania przebiegu praktyk oraz porządek realizowanych treści programowych.

Rozplanowanie zajęć na ocenianym kierunku jest właściwe, podobnie jak czas przeznaczony na ocenę efektów uczenia się. Proces przekazywania studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się nie budzi zastrzeżeń.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Rekomenduje się przyporządkowanie do zajęć przedmiotowych efektów uczenia się i treści programowych umożliwiających ich osiągnięcie.
2. Rekomenduje się uszczegółowienie dokumentacji dotyczącej planowania, zatwierdzania, realizacji, oceny i sprawozdawczości z odbywania przez studentów praktyk artystycznych.
3. Rekomenduje się uporządkowanie treści programowych praktyk i wprowadzenie odpowiednich zapisów w Karcie praktyk.

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na oceniany kierunek studiów, a także wymagania stawiane kandydatom zostały zapisane w dokumencie *Warunki i tryb rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia (...) w roku akademickim 2024/25*. Zarówno na studia pierwszego, jak i drugiego stopnia obowiązują zasady rekrutacji od razu z wyborem specjalności. Po pozytywnej rejestracji elektronicznej kandydat na studia pierwszego stopnia musi przedłożyć świadectwo maturalne, a kandydat na studia drugiego stopnia - dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia. Następnie kandydat przystępuje do praktycznego egzaminu, który ma charakter konkursu, co odpowiada zasadom rekrutacji na kierunek o charakterze artystycznym. Dotyczy to obu poziomów studiów i obu specjalności. Uczelnia nie wymaga świadectw ukończenia szkoły muzycznej I stopnia oraz/lub szkoły muzycznej II stopnia.

Praktyczny egzamin wstępny ma kilka etapów. Dla kandydatów na studia pierwszego stopnia są to trzy, następujące etapy:

- 1) Dyrygowanie przygotowanym utworem – prezentacja utworu lub większej części formy na orkiestrę kameralną, symfoniczną lub dętą o zróżnicowanym charakterze oraz egzamin kierunkowy z kształcenia słuchu, obejmujący materiał na poziomie ukończenia szkoły muzycznej II stopnia - sprawdzian pisemny.
- 2) Gra na instrumencie; prezentacja programu trwającego ok. 20 minut na wybranym instrumencie.
- 3) Egzamin ustny, kierunkowy z wiedzy o kulturze, związany tematycznie z wybranym kierunkiem i specjalnością studiów.

Pomimo, że kandydaci zdają egzaminy, wskazując interesującą ich specjalność, to opis oczekiwań wobec kandydatów na studia jest taki sam dla obu specjalności. Różnice dotyczą tylko trzeciego etapu egzaminu wstępnego, w czasie którego np. kandydaci na specjalność dyrygentura orkiestr dętych otrzymają pytania związane z obszarem odpowiadającym tej specjalności. Rekomenduje się wprowadzenie takich rozwiązań w ramach pierwszego etapu rekrutacji, które jasno wskazywałyby na zróżnicowanie programowe kształcenia w zależności od wyboru specjalności.

Dla kandydatów na studia drugiego stopnia egzamin wstępny obejmuje dwa etapy: 1) dyrygowanie programem zawierającym utwory bądź ich części o zróżnicowanym charakterze i co najmniej średnim stopniu trudności w zakresie techniki dyrygenckiej. Czas trwania tego programu nie powinien być krótszy jak 40 minut, a w przypadku wyboru specjalności dyrygentura orkiestr dętych - połowa czasu programu powinna obejmować repertuar przeznaczony na orkiestrę dętą; 2) ustny egzamin kierunkowy z wiedzy o kulturze, związany tematycznie z wybranym kierunkiem i specjalnością studiów.

Przyjęte zasady rekrutacji na oceniany kierunek studiów – wraz z obraną specjalnością są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się, choć jak zauważone wcześniej - nie są wystarczająco zróżnicowane. Są bezstronne, odpowiednie oraz zgodne ze specyfiką kierunku i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów.

Sprawdzianem kompetencji cyfrowych kandydatów jest pierwszy etap rekrutacji, tj. elektroniczne logowanie się do systemu rekrutacyjnego. Procedury egzaminacyjne nie uwzględniają sprawdzenia

kompetencji cyfrowych kandydatów. Nie są też stawiane kandydatom wymagania sprzętowe, które mogą być potrzebne przy ewentualnym kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Jeżeli zaistniałaby taka potrzeba, Uczelnia deklaruje – w miarę możliwości – wsparcie studentów w dostępie do odpowiedniego sprzętu.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów reguluje *Regulamin potwierdzania efektów uczenia się zdobytych w systemie pozaformalnym i nieformalnym* przyjęty uchwałą Senatu AM w Bydgoszczy nr 15/2015 z dnia 22 czerwca 2015 roku. Analiza tego dokumentu pozwala stwierdzić, że przyjęte zasady zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów ocenianego kierunku.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej reguluje §15 *Regulaminu studiów I i II stopnia Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy* i chociaż zapisy w tym dokumencie nie są sformułowane precyzyjnie; np. brakuje informacji o uznawalności efektów uczenia się osiągniętych w czasie studiów w uczelni zagranicznej, to jednak należy uznać, że wskazane warunki oraz procedury uznawalności efektów uczenia się, zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się, które określono w programie studiów ocenianego kierunku. Rekomenduje się korektę zapisów w §15 *Regulaminu studiów I i II stopnia Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy* o informacje na temat uznawalności efektów uczenia się osiągniętych w uczelni zagranicznej.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów i specjalności są zapisane w *Regulaminie studiów* oraz w dokumencie pt. *Szczegółowe zasady dyplomowania dla kierunku Dyrygentura* i jak podano - przyjęte Zarządzeniem Dziekana nr 3/2020/202110. Rekomenduje się wprowadzić w dokumentach dotyczących dyplomowania odniesienie do Uchwał Senatu w zakresie procedury dyplomowania. Proces ten na studiach pierwszego stopnia, na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa obejmuje przygotowanie i dyrygowanie koncertem kameralnym lub symfonicznym oraz pisemną pracę dyplomową. Na specjalności dyrygentura orkiestr dętych obowiązuje przygotowanie i dyrygowanie koncertem z orkiestrą dętą oraz pisemna praca dyplomowa. Na studiach drugiego stopnia, na specjalności dyrygentura symfoniczno-operowa, dyplomant przygotowuje i dyryguje koncertem symfonicznym lub przedstawieniem operowym oraz sporządza pracę pisemną. Na specjalności dyrygentura orkiestr dętych dyplomant ma obowiązek przygotować i dyrygować koncertem z udziałem zawodowej orkiestry dętej, a także sporządzić pracę pisemną. Ocena końcowa na dyplomie, na obu poziomach studiów i na obu specjalnościach wyliczana jest jako średnia z czterech komponentów, tj. oceny pracy dyplomowej, oceny obrony pracy dyplomowej, oceny kolokwium dyplomowego oraz średniej z przebiegu studiów. Podsumowując; analiza przyjętych na ocenianym kierunku zasad i procedur dyplomowania pozwala stwierdzić, że są one trafne, specyficzne dla kierunku artystycznego i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są właściwe. Informacje o formie dokonania oceny z danego przedmiotu zawiera *Plan studiów*. Etapowa ocena efektów uczenia się odbywa się na podstawie

prezentacji artystycznej, rejestracji nagrania, wypowiedzi ustnej, kolokwium ustnego, kolokwium pisemnego, sprawdzianu pisemnego, pisemnej pracy tematycznej, pisemnego testu, sprawdzianu praktycznego. Wszystkie egzaminy są egzaminami komisyjnymi. Warunki przeprowadzania egzaminów określone są w *Regulaminie studiów*; w punkcie IV: *Zasady zaliczania zajęć i okresów studiów*. Realizacja zajęć indywidualnych - w relacji "mistrz - uczeń", takich jak m.in. dyrygowanie, studia nad partyturą, propedeutyka kompozycji, instrumentacja czy instrument praktyczny, pozwala nie tylko na ciągłą kontrolę i modyfikację metod kształcenia, ale także umożliwia dokonywanie ciągłej oceny postępów studenta oraz należytą weryfikację osiąganych efektów uczenia się. Na ocenianym kierunku określono zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Studenci otrzymują informacje zwrotne dotyczące stopnia osiągnięcia przez nich efektów uczenia się – ustnie lub poprzez wiadomość e-mail kierowaną przez Uczelnię na indywidualną pocztę studenta, poprzez wykorzystanie platformy Teams.

Przyjęte na ocenianym kierunku zasady weryfikacji efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się. Stwarzają też możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością, także dzięki widocznej indywidualizacji procesu kształcenia. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Wszelkie ewentualne sytuacje konfliktowe związane z weryfikacją efektów uczenia się zgłaszane są do Dziekana Wydziału, w ramach którego funkcjonuje oceniany kierunek. Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w ramach ocenianego kierunku dotyczy kilku przedmiotów, głównie fakultatywnych. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Wszelkie stosowane metody weryfikacji oraz oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę zakładanych efektów uczenia się, umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności artystycznej i naukowej lub udziału w tej działalności. Umożliwiają także sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego w tym języka specjalistycznego na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia i na poziomie B2+ na studiach drugiego stopnia. Należy tu wymienić m.in. sprawdziany ustne i pisemne oraz testy.

Na ocenianym kierunku efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji absolwentów kierunku. Udokumentowana pozycja absolwentów ocenianego kierunku na rynku pracy i ich dalsza edukacja, potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się. Nie można natomiast stwierdzić, że informacje na temat osiągnięć stopnia efektów uczenia się znajdują się w Kartach praktyk. Nawiązując do Kryterium nr 2 niniejszego Raportu, rekomenduje się wprowadzenie kart praktyk, które zawierałyby wszelkie informacje związane z realizacją praktyk.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp., a także prac dyplomowych i stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny sztuki muzyczne, do których kierunek jest przyporządkowany.

Zespół dokonał oceny sześciu prac etapowych, które odpowiadały treściom programowym poszczególnych przedmiotów oraz obranym założeniom dotyczącym uzyskania oczekiwanych efektów

uczenia się. Przy dwóch etapowych pracach pisemnych przekazanych do oceny, stwierdzono uchybienia takie jak brak podpisu nauczyciela akademickiego czy brak informacji o roku i poziomie studiów. Ocenie poddano również sześć pisemnych prac dyplomowych, które uznano za właściwie i interesująco sporządzone. Zespół PKA, dostrzegając niewielkie uchybienia np. stylistyczne czy techniczne, bardzo dobrze ocenił te prace, zgadzając się w większości przypadków z ocenami wystawionymi zarówno przez promotorów, jak i recenzentów.

Studenci są współwykonawcami różnorodnych przedsięwzięć artystycznych, współautorami publikacji w dyscyplinie sztuki muzyczne, do której kierunek jest przyporządkowany. Należy tu wymienić chociażby koncerty organizowane przez Uczelnię, Wydział czy Katedrę Dyrygentury realizowane w Uczelni i poza nią, jak np. koncerty zespołów pod dyktando dyplomantów ocenianego kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na oceniany kierunek studiów, a także wymagania stawiane kandydatom zostały sporządzone zgodnie z profilem i charakterem kierunku. Zarówno na studia pierwszego, jak i drugiego stopnia obowiązują zasady rekrutacji od razu z wyborem specjalności. Pomimo, że kandydaci zdają egzaminy, wskazując interesującą ich specjalność, to opis oczekiwań wobec kandydatów na studia jest taki sam dla obu specjalności. Różnice dotyczą tylko trzeciego etapu egzaminu wstępnego w ramach którego np. kandydaci na specjalność dyrygentura orkiestr dętych otrzymają pytania związane z obszarem odpowiadającym tej specjalności. Ten aspekt wymaga zmian. Przyjęte zasady rekrutacji na oceniany kierunek studiów – wraz z obraną specjalnością są przejrzyste i selektywne (choć niewystarczająco zróżnicowane) oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się. Są bezstronne, odpowiednie oraz zgodne ze specyfiką kierunku i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów reguluje *Regulamin potwierdzania efektów uczenia się zdobytych w systemie pozaformalnym i nieformalnym* przyjęty uchwałą Senatu AM w Bydgoszczy nr 15/2015 z dnia 22 czerwca 2015 roku. Zapisane zasady zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów ocenianego kierunku. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej reguluje §15 *Regulaminu studiów I i II stopnia Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy* i chociaż zapisy w tym dokumencie nie są sformułowane precyzyjnie i zdaniem Zespołu PKA wymagają korekty w zakresie uznawalności efektów uczenia się osiągniętych w uczelni zagranicznej, to jednak należy uznać, że wskazane warunki oraz procedury uznawalności efektów uczenia się zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz ocenę ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się, które określono w programie studiów ocenianego kierunku.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów i specjalności są zapisane w *Regulaminie studiów* i przyjęte Zarządzeniem Dziekana. Zdaniem Zespołu PKA, potrzebnym jest umieszczenie w dokumentach dotyczących dyplomowania odniesienia do Uchwał Senatu w zakresie procedury dyplomowania. Przyjęte na ocenianym kierunku zasady i procedury dyplomowania pozwalają stwierdzić, że są one trafnie określone, specyficzne dla kierunku artystycznego i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są właściwe. Na ocenianym kierunku określono zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Przyjęte na ocenianym kierunku zasady weryfikacji efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się. Stwarzają też możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Wszelkie ewentualne sytuacje konfliktowe związane z weryfikacją efektów uczenia się zgłaszane są do dziekana wydziału, w ramach którego funkcjonuje oceniany kierunek. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Wszelkie stosowane metody weryfikacji oraz oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę zakładanych efektów uczenia się, umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności artystycznej/naukowej lub udziału w tej działalności. Umożliwiają także sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego w tym języka specjalistycznego na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia i na poziomie B2+ na studiach drugiego stopnia. Na ocenianym kierunku efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji absolwentów kierunku. Nie można natomiast stwierdzić, że informacje na temat osiągnięć stopnia efektów uczenia się znajdują się w Kartach praktyk, co zdaniem Zespołu PKA wymaga poprawy.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp., a także prac dyplomowych i stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny sztuki muzyczne, do których kierunek jest przyporządkowany.

Studenci są współwykonawcami różnorodnych przedsięwzięć artystycznych, współautorami publikacji w dyscyplinie sztuki muzyczne, do której kierunek jest przyporządkowany.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Wprowadzenie rozwiązań w ramach pierwszego etapu rekrutacji na studia pierwszego stopnia, które jasno wskazywałyby na zróżnicowanie programowe kształcenia w zależności od wyboru specjalności.
2. Korekta zapisów w §15 *Regulaminu studiów I i II stopnia Akademii Muzycznej imienia Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy* o informacje na temat uznawalności efektów uczenia się osiągniętych w uczelni zagranicznej.
3. Wprowadzenie w dokumentach dotyczących dyplomowania odniesienia do Uchwał Senatu w zakresie procedury dyplomowania.
4. Wprowadzenie Kart praktyk, które zawierałyby wszelkie informacje związane z realizacją praktyk.

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku dyrygentura zajęcia dydaktyczne prowadzi 13 nauczycieli akademickich zatrudnionych etatowo, w tym: 3 z tytułem profesora sztuk muzycznych, 2 doktorów habilitowanych, 2 doktorów i 6 magistrów. Dodatkowo - część zajęć powierzono nauczycielom akademickim przypisanym innym kierunkom czy Wydziałom AMFN. Nauczyciele akademicy zatrudnieni na ocenianym kierunku, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, prowadzą bardzo aktywnie działalność koncertową, w ramach której nie tylko występują jako dyrygenci koncertów oraz spektakli operowych na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej, ale także dokonują licznych nagrań czy prawykonań utworów muzycznych. Można tu przytoczyć koncerty i spektakle operowe prowadzone przez nauczycieli akademickich ocenianego kierunku, które odbyły się właściwie we wszystkich polskich Filharmoniach, ze szczególnym uwzględnieniem Filharmonii Warmińsko – Mazurskiej, Filharmonii Pomorskiej w Bydgoszczy, Filharmonii Krakowskiej, a także w Operze Krakowskiej, Operze Nova w Bydgoszczy, na scenach warszawskich instytucji artystycznych, głównie w Filharmonii Narodowej i Teatrze Wielkim – Operze Narodowej, a także prawie we wszystkich europejskich krajach oraz obu Amerykach i w Azji. Wiele z tych przedsięwzięć było realizowanych w prestiżowych miejscach koncertowych, takich jak mediolańska La Scala, Barbican Hall w Londynie, Teatro Colon w Buenos Aires. Wśród wykonań premierowych można wskazać takie pozycje, jak opera *Qudsja Zacher* Pawła Szymańskiego, opera Elżbiety Sikory *Madame Curie* w sali UNESCO w Paryżu, czy wśród prawykonań: *Koncert na gitarę i orkiestrę symfoniczną* Piotra Steczka, *Hommage a Joaquin Rodrigo – Koncert na gitarę i orkiestrę symfoniczną* Macieja Staszewskiego. Spośród nagrań dokonanych przez kadrę ocenianego kierunku warto zauważyć takie pozycje jak płyta CD wydana pod marką London Philharmonic Orchestra, na której zarejestrowano *I Koncert skrzypcowy* Krzysztofa Pendereckiego czy nagranie ścieżki dźwiękowej do filmu *Akademia Pana Kleksa* w reżyserii Macieja Kawulskiego, muzyki do filmu *Wyszyński zemsta czy przebaczenie* w reżyserii Tadeusza Syki. Nauczyciele akademicy ocenianego kierunku prowadzą także kursy mistrzowskie i warsztaty, m.in.: w Białymstoku, w Olsztynie oraz w Hiszpanii czy Estonii. Zasiadają w różnego rodzaju gremiach oceniających, m.in. w jury

konkursów muzycznych w Nowym Sączu, Mławie, Toruniu, Włocławku, a także w Hiszpanii czy we Włoszech. W dorobku kadry dydaktycznej kierunku dyrygentura są też publikacje, m.in. artykuły: *Minimalizm w muzyce i jego oblicza*, *Wpływ członkostwa RP w Sojuszu Północnoatlantyckim na działalność i rozwój orkiestr wojskowych*. Analiza dorobku artystycznego/naukowego nauczycieli akademickich zatrudnionych na ocenianym kierunku, a także nauczycieli akademickich zatrudnionych na innych wydziałach AMFN, a prowadzących zajęcia na dyrygenturze, pozwala jednoznacznie stwierdzić, że osoby te dysponują nie tylko udokumentowanym dorobkiem związanym z dyscypliną sztuki muzycznej, ale legitymują się dużym doświadczeniem zawodowym w zakresie tej dyscypliny, umożliwiającym prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji artystycznych czy badawczych.

Struktura kwalifikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku, tzn. posiadane tytuły, stopnie i tytuły naukowe oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć, co dotyczy zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Nauczyciele akademicy zatrudnieni na kierunku dyrygentura oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Są to osoby o bardzo bogatym dorobku artystycznym, dysponujące też wieloletnim doświadczeniem w pracy dydaktycznej. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, w tym obciążenie związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwia prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami, co dotyczy studiów pierwszego i drugiego stopnia. Uczelnia sprecyzowała zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego (*blended learning*), a nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia są przygotowani do ich realizacji. Prowadzenie dydaktyki w tej formie jest na bieżąco kontrolowane.

Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz uwzględnia w szczególności ich dorobek artystyczny/naukowy i doświadczenie oraz osiągnięcia dydaktyczne. Zaspokajane są potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zapewnione jest właściwe wsparcie techniczne, jak również monitorowane jest zadowolenie nauczycieli akademickich z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego, a wyniki monitorowania są wykorzystywane w ich doskonaleniu. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem oraz przez innych nauczycieli. Na ocenianym kierunku prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia obejmujące aktywność w zakresie działalności artystycznej/naukowej oraz dydaktycznej członków kadry prowadzącej kształcenie. Analizowane są także wyniki ocen dokonywanych przez studentów. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia zapewniające prawidłową ich realizację, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, co tym samym kreuje warunki pracy

stymulujące i motywujące członków kadry prowadzącej kształcenie do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych oraz wszechstronnego doskonalenia. Polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki zatrudnieni na ocenianym kierunku, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, prowadzą bardzo aktywnie działalność koncertową. Występują jako dyrygenci koncertów oraz spektakli operowych na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej, dokonują licznych nagrań i prawykonań utworów muzycznych oraz prowadzą kursy mistrzowskie czy warsztaty. Zasiadają też w różnego rodzaju gremiach oceniających. W dorobku kadry dydaktycznej kierunku dyrygentura są też publikacje. Osoby te dysponują nie tylko udokumentowanym dorobkiem związanym z dyscypliną sztuki muzyczne, ale legitymują się dużym doświadczeniem zawodowym w zakresie tej dyscypliny, umożliwiającym prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji artystycznych czy badawczych. Struktura kwalifikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku, tzn. posiadane tytuły, stopnie i tytuły naukowe oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Dotyczy to obu poziomów studiów. Nauczyciele akademicki zatrudnieni na kierunku dyrygentura oraz inne osoby prowadzące zajęcia posiadają kompetencje dydaktyczne, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, w tym obciążenie związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwia prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami, zarówno na studiach pierwszego, jak na studiach drugiego stopnia. Zasady prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w formie kształcenia hybrydowego zostały przejrzyście sformułowane. Zadbano też o przygotowanie nauczycieli akademickich do takiej realizacji zajęć. Dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest właściwy, odpowiedni do potrzeb kierunku. Dotyczy to obu poziomów studiów. Przy obsadzie kadrowej zajęć uwzględniono dorobek artystyczny/naukowy i doświadczenie oraz osiągnięcia dydaktyczne nauczycieli akademickich, którym Uczelnia zapewnia odpowiednie wsparcie. Na ocenianym kierunku prowadzona i analizowana jest ocena nauczycieli akademickich przez studentów. Prowadzone są też okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Realizowana polityka kadrowa jest właściwa, sprzyjająca stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich. Obejmuje nie tylko zasady rozwiązywania konfliktów, ale także sposoby reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa oraz wszelkie formy dyskryminacji czy przemocy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Władze Uczelni wykazują głęboką troskę o rozbudowę i udoskonalanie bazy lokalowej oraz elementów wyposażenia uczelni - dokument, *Strategia rozwoju AMKL na lata 2019-2025* w punkcie D2 definiuje to w postaci zadania, jakim jest modernizacja infrastruktury, ponieważ - jak twierdzi - "możliwość unowocześniania i rozbudowy infrastruktury (...) stanowi od zawsze problem Uczelni, szczególnie, że zły stan infrastruktury powoduje, iż modernizacja infrastruktury przybiera wymiar działań doraźnych a nie systematycznego planowania i rozbudowy" (*Strategia...*s. 13). Na niedługą finalizację (rok 2025) czeka unikatowy na skalę ogólnopolską projekt wybudowania i oddania do użytku Kampusu AMFN, którego szczegółowe parametry władze kierunku opisały w osobnym załączniku dokumentacji. Pełen rozmachu kompleks pełnić będzie różnorakie funkcje - dydaktyczne, artystyczne, administracyjno-gospodarcze; będą także pomieszczenia mieszkalne (dom studencki) przestrzeń rekreacyjna (w tym zewnętrzna, parkowa), pomieszczenia biblioteki, fonoteki, pracowni digitalizacji materiałów, wydawnictwo, studio nagrań, pomieszczenia dedykowane samorządowi studenckiemu i kołom naukowym.

Na dzień przeprowadzania wizytacji przez Zespół PKA, studenci i pedagodzy kierunku dyrygentura korzystali jeszcze ze starych zasobów Akademii. W bazie dydaktyczno-naukowej, dostępnej dla całej społeczności akademickiej, znajdują się cztery budynki dydaktyczne w centrum miasta: budynek główny przy ul. J. Słowackiego 7; kompleks dwóch budynków (dydaktyczny i mieszkalny) przy ul. S. Staszica 3-7 oraz ul. H. Kołłątaja 12; budynek dydaktyczny przy ul. E. Warmińskiego 13, a także budynek dydaktyczno-widowiskowy przy ul. Gdańskiej 20. W sumie w budynkach tych mieści się 91 sal zajęć zbiorowych i indywidualnych, w tym dwie sale klawesynowe, dwie sale organowe, Sala Koncertowa (z organami) na 140 miejsc, aula na 100 miejsc, studio reżyserii dźwięku oraz studio reżyserii obrazu, pomieszczenia do montażu dźwięku, a także sale ćwiczeniowe, dostępne dla studentów wszystkich kierunków. W budynku przy ul. S. Staszica jest wyodrębniona sala dla Samorządu Studenckiego. Trudnością, z jaką studenci i nauczyciele stykają się na co dzień jest niedostateczna liczba większych sal, mogących służyć próbom dużych zespołów. Sytuację rozwiąże zaplanowana na rok 2025 przeprowadzka do nowo powstałego Kampusu Akademii Muzycznej, gdzie do dyspozycji całej społeczności akademickiej pozostaną sale: symfoniczna, widowiskowa, teatralna, sala prób oraz cztery sale dedykowane dyrygenturze. Obiekt ten, spełniając różnorakie funkcje, wg założeń wpisze się we wszystkie bieżące potrzeby kadry akademickiej i studentów Wydziału.

Studenci kierunku dyrygentura korzystają z dobrej klasy instrumentów. Do dyspozycji studentów kierunku pozostaje 69 fortepianów, 55 pianin, inne instrumenty (harfy, klawesyny, pianoforte wykorzystywane są przez studentów głównie kierunków instrumentalnych). Uczelnia wypożycza

studentom na czas trwania nauki wybrane instrumenty dęte. Obowiązujące zarządzenia dotyczące wypożyczania instrumentów są na bieżąco aktualizowane (ostatnie - *Zarządzenie Rektora AMFN w sprawie korzystania z instrumentów* z dnia 10.09. 2024). Aparatura odtwarzająca audio/ audio-video oraz tablice multimedialne są wykorzystywane przede wszystkim w dydaktyce przedmiotów zbiorowych. Studenci kierunku mogą korzystać z pracowni komputerowej (wyposażenie jej stanowią m.in. 6 stanowisk komputerowych, interfejsy Focusrite 4i4, klawiatury MIDI Arturia Keystep, kontroler Korg Nano Kontrol, projektor z ekranem multimedialnym, amplituner z radiem i zestawem kolumn głośnikowych).

Pracownie dyrygentury to w chwili obecnej dwie sale (nr 110 i 106) w budynku przy ul. Słowackiego. Oba pomieszczenia wyposażone są w dwa fortepiany, podesty dyrygenckie z pulpitem, lustra i zestawy audio, w jednej z sal – zestaw audio z wyświetlaczem. W salach dyrygenckich brak jest urządzenia do rejestracji obrazu w postaci kamery. W ramach praktyk studenci obu poziomów studiów mają możliwość korzystania z infrastruktury podmiotów, gdzie odbywają praktyki, tj. budynku Filharmonii Pomorskiej, Opera Nova, PZSM im. A. Rubinsteina, Miejskiego Centrum Kultury (Bydgoszcz), okazjonalnie - z budynku Opery Krakowskiej, Filharmonii Warmińsko-Mazurskiej w Olsztynie, ZSM im. K. Szymanowskiego w Toruniu, zaś dyrygenci specjalności dyrygentura orkiestr dętych - z bardzo dobrze wyposażonych sal obiektów wojskowych, będących bazą dla Wojskowej Orkiestry Dętej, stanowiącej zespół praktyk. Pomieszczenia, z których mogą korzystać studenci ocenianego kierunku spełniają wymogi sal dydaktycznych do prowadzenia specjalistycznych zajęć artystycznych. Jest to m.in. obszerna, jasna i dobrze oświetlona sala prób wojskowej orkiestry dętej usytuowana na parterze budynku. Do dyspozycji nauczyciela akademickiego oraz studentów jest m.in. fortepian. W pomieszczeniu tym znajdują się też instrumenty wykorzystywane przez funkcjonującą w obiekcie orkiestrę dętą, co sprzyja prowadzeniu zajęć na specjalności dyrygentura orkiestr dętych. Próby orkiestry odbywają się codziennie w godzinach 8.00-14.00, co stwarza możliwość dogodnego dla studentów obu specjalności uczestnictwa w hospitacjach prób i ich częściowego prowadzenia.

Wykorzystywana w Uczelni infrastruktura dydaktyczna jest sprawna, prowadzone są jej okresowe przeglądy, choć ze względu na przenosiny do nowej siedziby Uczelni, kwestia bieżącego unowocześniania istniejącego wyposażenia nie jest już priorytetem. Unowocześniana i aktualizowana jest także infrastruktura informatyczna i oprogramowanie.

Funkcjonujący w Uczelni Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS) zawiera w sobie elektroniczny System Rezerwacji Sal, poprzez który studenci i pedagodzy mogą rezerwować sale do ćwiczeń lub zgłaszać chęć takiej rezerwacji do opiekuna. System dostępny jest z poziomu strony internetowej Uczelni; na początkujących czeka elektroniczna broszura z instrukcją korzystania z systemu. USOS daje także możliwość kontaktu z pedagogami, dostępu do zaliczeń i ocen, aktualnych dokumentów, rozporządzeń i ogłoszeń, a także elektronicznego dziekanatu on-line, poprzez który składają i monitorują rozpatrywanie podań. Tu także znajduje się system ankiet, zapisów na zajęcia fakultatywne, jak i system wyborczy Uczelni.

Studenci i pracownicy mogą nieodpłatnie korzystać z pakietu MsOffice365, w którego modułach znajdują się m.in. OneDrive, Word, Excel, PowerPoint oraz Outlook oraz najczęściej wykorzystywany w celach dydaktycznych - MSTeams. Bieżące zadania dotyczące kontaktu ze studentami, zlecania prac etapowych i zaliczeniowych spełniają platformy komunikacyjne, w tym MSTeams oraz komunikatory, zależnie od preferencji prowadzącego i zespołu studenckiego. W każdym budynku AMFN dostępny jest

Internet przewodowy i bezpieczne łącze bezprzewodowe. Na korytarzach znajdują się nowoczesne kioski internetowe.

W chwili obecnej Biblioteka Główna mieści się w budynku przy ul. J. Słowackiego. Stanowi ona bazowe zaplecze dydaktyki i prac artystyczno-naukowych; jest zrzeszona w Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego, jest też członkiem sekcji Bibliotek Muzycznych SBP i International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres. Godziny pracy oraz kontakt do poszczególnych działów Biblioteki Główniej, Wypożyczalni, Wypożyczalni Międzybibliotecznej i Czytelni z fonoteką - są ogłoszone na stronie internetowej AMFN; z jednostek korzystać można od poniedziałku do piątku, w standardowych godzinach przedpołudniowych (do 14.30 lub 15.00). W *Raporcie samooceny* wymieniono szczegółowe bazy zakupione (lub tworzone przez pracowników), które są dostępne wypożyczającym: katalog Horizon - nuty (druki muzyczne), książki, czasopisma, dokumenty graficzne, prace dyplomowe; czasopisma elektroniczne: Cambridge Journal Online, Journal of the American Musicological Society, kolekcja muzyczna JSTOR, Wychowanie Muzyczne oraz system danych Oxford Music Online, Oxford History of Western Music, Cambridge Companions Online Music Collection, EBSCO, baza 26 ebooków Cambridge University Press. Studenci mają wolny dostęp do skanera i kserokopiarki, co ułatwia im bieżącą pracę edukacyjną.

Liczebność zasobów Biblioteki - to ponad 57 800 egzemplarzy (w tym ok. 41 000 egz. druków muzycznych, 16 000 egz. książek, 800 roczników czasopism muzycznych polskich i zagranicznych, 100 dokumentów graficznych i ponad 1 600 prac dyplomowych licencjackich i magisterskich. Zasoby Fonoteki to ok. 11 000 pozycji audiowizualnych (w tym ok. 6000 płyt CD i 800 płyt DVD). Zespół PKA dokonał krótkiego badania adekwatności dostępnego zbioru bibliotecznego do wymagań literatury zawartych w sylabusach przedmiotowych: na 47 sprawdzanych pozycji literatury obowiązkowej i uzupełniającej (w tym czasopism) - aż 13 jest niedostępnych (głównie są tam pozycje sylabusu: Proseminarium prac naukowych, DSO, studia pierwszego stopnia), 4 razy pojawiały się błędne tytuły lub autorzy, w pozostałych przypadkach literatura była dostępna, w liczbie wystarczającej dla studentów - od 1 (niekiedy tylko w czytelni) do aż 7 egzemplarzy. Wobec wyniku krótkiej kwerendy, rekomenduje się uaktualnienie sylabusów przedmiotowych poprzez uaktualnienie literatury podstawowej i uzupełniającej z równoczesnym zwróceniem baczniejszej uwagi na to, by spisy literatury nie były nazbyt rozbudowane i aby obejmowały wydawnictwa realnie dostępne w Bibliotece. W przeciwnym razie należałoby wzbogacić zasoby Biblioteki o brakujące pozycje.

Biblioteka udostępniła także badaniu podręczny spis zawierający partytury i materiały orkiestrowe - dostępne są w nim dzieła symfoniki klasycznej, a ponadto utwory dedykowane orkiestrom dętym (tych ostatnich – 37 pozycji). Na mocy zewnętrznego porozumienia studenci dyrygentury orkiestr dętych mają prawo korzystania z bogatych zbiorów biblioteki Orkiestry Wojskowej, co znacznie ułatwia pracę nad specyficznym repertuarem.

W sytuacji, gdy student lub pedagog planuje wykonanie wielkoobsadowego utworu w ramach koncertu dyplomowego lub innego, do którego brak jest materiałów - Biblioteka czyni starania o wypożyczenie materiałów z innej uczelni muzycznej, o wypożyczenie z PWM lub – w ostateczności - zakup nut z wydawnictwa. W takich wypadkach wymagana jest pisemna zgoda prorektora do spraw artystycznych.

Dzięki elektronicznej bazie danych, studenci i pracownicy mogą zamawiać wybrane pozycje biblioteczne i odbierać w następnym dniu. Trwają prace nad instalowaniem automatu zwrotów bibliecznych. W czasie pandemii Biblioteka udostępniała swoje zbiory poprzez skanowanie

wybranych stron publikacji, zgodnie z elektronicznymi zamówieniami. Studenci mogą zapoznać się ze sposobem wypożyczeń poprzez system lekcji bibliotecznych online, dostępnych na stronie internetowej. Przysposobienie biblioteczne nie jest obowiązkowe, trwają prace nad formalnym zobowiązaniem studentów I roku obu poziomów studiów do odbycia takiego przysposobienia. Należy docenić system informacji zawartych na podstronie AMFN: Biblioteka z Fonoteką - zawarte tu są odniesienia i linki do e-zasobów, witryn innych bibliotek muzycznych w Polsce, szkolenia bibliotecznego, a w "ciekawych linkach" - można uzyskać dostęp do baz katalogowych (np. RILM, RISM, NUKAT), nutowych bibliotek cyfrowych (PETRUCCI, FBC, POLONA i in.), nagrań i e-booków.

Uczelnia przykładą dużą wagę do spraw bezpieczeństwa pracy, dba o szybki i otwarty dostęp do informacji na temat zachowania w sytuacjach wymagających natychmiastowej reakcji. Podstawowe dane w tym zakresie umieszczone są na głównym panelu strony internetowej Uczelni; w dedykowanej zakładce są najważniejsze numery telefonów, istnieje możliwość zgłaszania sytuacji niebezpiecznych, jak również widnieją cztery zarządzenia rektorskie dotyczące zasad bezpiecznego korzystania z infrastruktury.

W chwili obecnej – budynki AMFN nie posiadają wind, przez co nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zarówno jednak strona internetowa, jak i urządzenia biblioteczne umożliwiają korzystanie z nich przez osoby z dysfunkcją wzroku.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Użytkowane sale do zajęć zbiorowych i indywidualnych są zgodne z potrzebami procesu nauczania, choć ich liczba i wielkość jest na chwilę obecną niewystarczająca. Wyposażenie jest zadbane, na bieżąco konserwowane, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej absolwentów, umożliwiające prawidłową, choć nie w pełni komfortową realizację zajęć. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności artystycznej i naukowej lub udział w tej działalności. Brak jest dostępu do punktów gastronomicznych. Uczelnia zapewnia studentom kierunku dyrygentura dostęp do sprawnych instrumentów oraz możliwość ich wypożyczania, a także dostęp do infrastruktury informatycznej, sprawnego wyposażenia technicznego pomieszczeń, dostęp do odpowiedniego oprogramowania, dostęp do bezpłatnego Wi-Fi. Obecna lokalizacja Biblioteki - jej wielkość i układ pomieszczeń wskazują na pewnego rodzaju niewystarczalność, choć udogodnienia dla użytkowników i godziny otwarcia, sposób funkcjonowania jednostek - zapewniają warunki do bezkolizyjnego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Należy mieć nadzieję na diametralną poprawę tych warunków wraz z przeprowadzką do nowych pomieszczeń Kampusu.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej z przepisami BHP.

Zasoby Biblioteki są systematycznie aktualizowane i dostosowywane dla potrzeb dydaktyki i działalności artystycznej, procesu nauczania i uczenia się, pozwalają na osiągnięcie założonych efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej i artystycznej. W przypadku niektórych przedmiotów stwierdzono przypadki niedostosowania bazy literatury bibliotecznej do wymogów sylabusów przedmiotowych, stąd Zespół PKA rekomenduje ich uaktualnienie. Studenci i pracownicy Uczelni mają zapewniony dostęp do literatury światowej poprzez tradycyjne i elektroniczne bazy danych.

Z reguły wykładowcy Uczelni nie zapewniają elektronicznej wersji materiałów dydaktycznych.

W Uczelni infrastruktura dydaktyczna (w tym instrumentarium), naukowa i biblioteczna, jest systematycznie sprawdzana pod względem jej sprawności technicznej, wzbogacane są bazy danych i dostępów, które są nowoczesne i aktualne. W ocenie stanu technicznego biorą udział pedagodzy i przedstawiciele studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Bogaty i czytelny system informacji i odniesień, zawartych na podstronie AMFN: Biblioteka z Fonoteką stanowiący duże wsparcie bazy dydaktycznej.

Rekomendacje

1. Zapewnić w okresowych przeglądach zasobów bibliotecznych udział nauczycieli akademickich, w celu zapewnienia zgodności zasobów bibliotecznych z zalecaną literaturą i zapewnienia studentom dostępu do literatury podstawowej i uzupełniającej
2. Uaktualnić sylabusy zajęć pod kątem zalecanej literatury podstawowej i uzupełniającej, tak, by obejmowała ona wydawnictwa dostępne w Bibliotece Uczelni lub wzbogacić zasoby Biblioteki o brakujące pozycje.

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Do instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego na ocenianym kierunku należą: Filharmonia Pomorska, Filharmonia Warmińsko-Mazurska, Opera Krakowska, Opera Nova, Orkiestra Wojskowa w Bydgoszczy.

Oceniając powyższy dobór należy stwierdzić, że Uczelnia zasadniczo właściwie określiła rodzaj, zasięg i zakres instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi prowadzi współpracę w zakresie realizacji programu kształcenia. Jest on zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną sztuki muzycznej oraz rynkiem pracy, właściwymi dla kierunku dyrygentura.

Współpraca przy projektowaniu programu studiów odbywa się w chwili obecnej głównie w sposób nieformalny. Zespół PKA rekomenduje wprowadzenie procesu cyklicznych konsultacji programu

studiów z najważniejszymi partnerami kierunku w celu stałego monitorowania opinii otoczenia społeczno-gospodarczego.

Na ocenianym kierunku prowadzony jest proces współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Analiza tego procesu pozwala również stwierdzić, że realizowane inicjatywy dobrane zostały adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów na kierunku dyrygentura oraz osiągania przez studentów założonych efektów uczenia się. Niemniej, istnieje szerokie pole do zwiększenia aktywności w tym zakresie, a co za tym idzie zwiększenia różnorodności i liczności prowadzonych inicjatyw.

Zidentyfikowano następujące formy współpracy:

1. realizowana wspólnie z Filharmonią Warmińsko-Mazurską współpraca polegająca na organizacji koncertów dyplomowych studentów dyrygentury symfoniczno-operowej (studia drugiego stopnia);
2. realizowana wspólnie z Operą Nova i Filharmonią Pomorską współpraca umożliwiająca studentom dyrygentury uczestnictwo w próbach zespołu, konsultacje z wybitnymi dyrygentami i obserwowanie ich procesu twórczego;
3. realizowana wspólnie z Orkiestrą Wojskową w Bydgoszczy współpraca przy organizacji praktyk dyrygenckich.

Uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym głównie w sposób nieformalny. Przedstawiciele instytucji przekazują na bieżąco uwagi w zakresie realizowanych inicjatyw, które osoby odpowiedzialne za kierunek rozpatrują i biorą pod uwagę podczas realizacji kolejnych edycji danego wydarzenia.

Brak jest w chwili obecnej cyklicznego i całościowo uporządkowanego procesu przeglądu współpracy z wybranymi przez Uczelnię instytucjami zewnętrznymi, zorientowanego na ocenianym kierunku, wraz z prowadzeniem podstawowej dokumentacji, umożliwiającej rejestrację wprowadzanych zmian we współpracy i ich ewaluację.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscypliną sztuki muzyczne, do których kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwym dla kierunku dyrygentura.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego przy projektowaniu programu studiów prowadzona jest głównie na poziomie uczelni.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie realizacji programu studiów jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się, jednak istnieje przestrzeń do zwiększenia liczby i różnorodności form prowadzonej współpracy.

Prowadzone są nieformalne przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Wprowadzenie rekomendacji wskazanych przez Zespół Oceniający PKA pomoże dalej doskonalić współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a co za tym idzie, program studiów na kierunku dyrygentura.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Wprowadzenie cyklicznego i uporządkowanego procesu projektowania i konsultowania programu studiów z udziałem kluczowych dla kierunku instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, wraz z prowadzeniem podstawowej dokumentacji, umożliwiającej ocenianie wprowadzonych zmian i ocenianie ich wpływu na doskonalenie programu studiów.
2. Zwiększenie liczebności i różnorodności form prowadzonej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
3. Wprowadzenie cyklicznego i całościowo uporządkowanego procesu przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, wraz z prowadzeniem podstawowej dokumentacji, umożliwiającej rejestrację wprowadzanych we współpracy zmian i ich ewaluację oraz powrót do wcześniej realizowanych na szczeblu Uczelni, cyklicznych spotkań z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

W optyce Władz Uczelni i Wydziału umiędzynarodowienie procesu kształcenia jest istotnym elementem dbałości o jego systematyczne doskonalenie. Dowodem na to jest umieszczenie właśnie potrzeby umiędzynarodowienia na pierwszym miejscu listy założeń w ramach *Strategii rozwoju AMFN*

na lata 2019-2025. Działania takie deklaratorywnie są istotne, choć w efekcie nie tak liczne, co w pewnym stopniu tłumaczyć można niewielkim odsetkiem studentów kierunku.

Studenci kierunku dyrygentura studiów obu stopni uczestniczą w procesie umiędzynarodowienia w różnych formach, włączając się w działania artystyczne, organizacyjne i dydaktyczne w ramach dostępnych funduszy stypendialnych, m.in. poprzez:

- systematyczną naukę języków obcych na poziomie B2 na studiach pierwszego stopnia i B2+ na studiach drugiego stopnia;
- uczestnictwo (wraz z kolegami z innych kierunków) w anglojęzycznym międzynarodowym seminarium profesora Joe Stuligrossa z Duquesne University, dotyczącym szeroko pojętej edukacji muzycznej w USA (American Music Approach 2021/22);
- udział 7 osób w projekcie z Contactus Ensemble, będącym składową autorskiego dzieła artystycznego doktoratu mgr Weroniki Trojańskiej - doktorantki Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Projekcja premierowa odbyła się w Nowym Jorku 2.12.2023 na Broadway'u;
- współpracę z Orkiestrą Wojskową w Bydgoszczy oraz Dowództwa Garnizonu w Warszawie celem zrealizowania międzynarodowego koncertu Concert of Nations z okazji obchodów 20. rocznicy utworzenia Joint Force Training Centre w Bydgoszczy w połączeniu z 25. rocznicą wstąpienia Polski do NATO oraz 20. rocznicą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej (sala koncertowa Akademii Muzycznej, 23.05.2024) z udziałem zespołów: The Military Artistic Ensemble ONDRÁŠ (Czechy), Musique de l'Arme Blindée Cavalerie (Francja), U.S. Army Europe and Africa Band & Chorus (USA) oraz Wojskowej Orkiestry w Bydgoszczy i Orkiestry Dętej AMFN w Bydgoszczy. Studenci specjalności dyrygentura orkiestr dętych brali udział w organizacji wydarzenia, jak również uczestniczyli w próbach zespołów do koncertu;
- udział w konkursie i zdobycie dyplomu laureatki pierwszego miejsca konkursu dla kobiet dyrygentek La Maestra w Paryżu (absolwentka studiów pierwszego stopnia, Anna Sułkowska-Migoń);
- systematyczny udział w międzynarodowych konkursach chóralnych w ramach tras koncertowych Chóru Kameralnego Akademii Muzycznej w Bydgoszczy (konkursy chóralne w Macedonii, Korei Południowej i Japonii) - dotyczy to studentów kierunku obu stopni, będących śpiewakami wymienionego zespołu.

W jednym z założeń strategicznych, Uczelnia deklarowała pragnienie wdrożenia i realizacji projektu Międzynarodowej Akademii Sztuki (MAS) (por. *Strategia AMFN*, punkt C2). Projekt ten nie został zrealizowany z przyczyn niezależnych od Władz kierunku.

Na kierunku dyrygentura w AMFN w Bydgoszczy, na dzień dzisiejszy nie studiują studenci zagraniczni na żadnym z poziomów studiów; jeden student posiada podwójne obywatelstwo (w tym polskie), na co dzień mieszka w Szwajcarii, prowadząc międzynarodową działalność artystyczną. W uczelni funkcjonuje program Erasmus +, od września 2024 roku funkcję koordynatora sprawuje nowa osoba. Informacje o możliwości korzystania z wymiany międzynarodowej przekazywane są studentom pierwszego roku studiów pierwszego stopnia i studiów drugiego stopnia, na spotkaniu z Dziekanem Wydziału, w październiku każdego roku akademickiego, a także wywieszane są na tablicy ogłoszeń. Nie są stosowane inne dodatkowe formy zachęty studentów ani nauczycieli akademickich do udziału w programie wymiany stypendialnej. W efekcie studenci korzystają z możliwości mobilności w trakcie studiów w niewielkim stopniu - w ramach programu ERASMUS+ w innej uczelni studiowała tylko jedna studentka (Magdalena Cichoń - w Estońskiej Akademii Muzycznej i Teatralnej). Inna studentka - poza programem - podjęła studia w uczelni muzycznej w Budapeszcie (Karolina Wroniecka).

Nauczyciele akademicki nie korzystają z możliwości krótkoterminowych wyjazdów w ramach programu Erasmus+, Zespół rekomenduje położenie większej uwagi na systemowe tworzenie lepszych warunków dla mobilności wirtualnej uwzględniającej studentów i kadre akademicką. W obecnej chwili system informowania o możliwościach mobilności (w tym mobilności wirtualnej) charakteryzuje się zbyt słabą skutecznością. Osoby funkcyjne, stanowiące kadre dydaktyczną brak zainteresowania tymi możliwościami tłumaczą dużym obciążeniem obowiązkami instytucjonalnymi oraz własną intensywną działalnością artystyczną, jurorską i metodyczną. W ramach tej działalności o charakterze międzynarodowym wymienić trzeba następujące prestiżowe osiągnięcia:

- prof. dr hab. Piotr Sułkowski poprowadził zespół Opery Krakowskiej w Krakowie i Wilnie (2022); dyrygował Buffalo Philharmonic Orchestra USA (2018); prowadził kurs dla dyrygentów w Universidad de Almeria (Hiszpania 2022), a także kurs *Academia Deesis Masterclass* (Alicante Hiszpania 2021); był członkiem jury konkursów: *Sergei Koussevitzky Conducting International Competition* (Grosetto, Włochy 2021, 2022); oraz *II Concurso Internacional de Dirección de Orquesta* (Hiszpania 2022);
- prof. dr Wojciech Michniewski dyrygował najlepszymi zespołami polskimi i zagranicznymi we wszystkich niemal krajach Europy, w obu Amerykach, w Azji (m.in. w mediolańskiej La Scali, Barbican Hall w Londynie) poprowadził światową prapremierę opery Elżbiety Sikory *Madame Curie* w sali UNESCO w Paryżu;
- dr hab. Michał Dworzyński, prof. uczelni - poprowadził w Londynie London Philharmonic Orchestra w *I Koncercie skrzypcowym* K. Pendereckiego (solo: B. Kelemen) 28.02.2020; wydano z tego koncertu płytę CD pod marką London Philharmonic Orchestra; 20.10.2022 w Johannesburg Linder Auditorium poprowadził Johannesburg Symphony Orchestra (solo fortepianowe: J. Gilham); 11.02.2023 w Filharmonii Narodowej w Wilnie poprowadził Litewską Orkiestrę Kameralną (solo klarnetowe: A. Stockel);
- dr hab. Bohdan Jarmołowicz, prof. uczelni wydał w 2018 roku płytę CD *Poetic Jazz Symphonic*, Berklee and Boston Conservatory at Berklee Orchestra;
- dr Szymon Stec – w lipcu 2023 jako dyrygent i asystent wziął udział w Parnu Music Festival 2023 w Tallinie, był asystentem maestro Leonida Grina w Jarvi Academy, podczas Międzynarodowych Kursów Dyrygenckich prowadzonych przez Paavo Jarviego, Neeme Jarviego oraz Leonida Grina.

Oferta edukacyjna studiów obu poziomów na kierunku dyrygentura nie zawiera na chwilę obecną przedmiotów wykładanych w językach obcych; duże doświadczenie kadry dydaktycznej i rozliczna ich międzynarodowa działalność stanowią jednak podstawę dla stwierdzenia wysokich kwalifikacji i przygotowania do kształcenia w języku obcym, gdyby zaistniała taka konieczność. W wyniku przeprowadzonych rozmów z kadrami wykładowców oraz studentami, Zespół PKA stwierdził, że umiędzynarodowienie w ramach kierunku odbywa się w sposób niesystemowy, niejako naturalny, poprzez indywidualne inicjatywy artystyczne i naukowe pedagogów i studentów kierunku. Z rozmów wynikało, że miały miejsce indywidualne starania pozyskania środków z programu POWER II poprzez przygotowanie projektu dotyczącego umiędzynarodowienia kierunku, jednak wniosek ten nie został złożony.

Wydział nie prowadzi okresowej oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia w sposób systemowy; pedagodzy w sprawozdaniach składanych na końcu roku wykazują swoją indywidualną działalność artystyczną. Ocena zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej studentów - ze względu na kameralny charakter kierunku - odbywa się na bieżąco.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni istnieją warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku dyrygentura zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, choć są one wykorzystywane w sposób niesystemowy. Nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania w językach obcych, studenci są przygotowani do uczenia się w językach obcych, do uczestnictwa w międzynarodowych działaniach artystycznych i organizacyjnych. Istnieje formalne wsparcie międzynarodowej mobilności studentów, choć nie jest ona liczna. Oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia dokonują władze kierunku poprzez przyjmowanie indywidualnych sprawozdań z działalności artystycznej kadry, niewiele jest jednak przypadków korzystania z systemowych możliwości intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie stwierdzono

Rekomendacje

1. Zintensyfikowanie korzystania ze wsparcia procesu umiędzynarodowienia w ramach programu Erasmus+, choćby w postaci krótkoterminowych stypendialnych wyjazdów lub mobilności wirtualnej dla młodszej kadry wykładowców,
2. Wprowadzenie systematycznego sposobu motywowania młodej kadry pedagogicznej do udziału w możliwościach, jakie dają podpisane przez AMFN bilateralne porozumienia z innymi uczelniami oraz systemy stypendialne.
3. Wprowadzenie dokumentacji okresowej oceny stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia w ramach kierunku.

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Oferta wsparcia w procesie kształcenia zapewniana studentom dyrygentury w znacznym stopniu przybiera charakter stały i kompleksowy, dostosowany do potrzeb jej odbiorców. Do obsługi

administracyjnej i dydaktycznej wykorzystywane są współczesne technologie, adekwatne do celów i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Przed rozpoczęciem zajęć, nowo przyjęci studenci zapraszani są do uczestnictwa w dniu adaptacyjnym, który prowadzony jest zarówno przez pracowników uczelni, jak i przedstawicieli samorządu studenckiego. Spotkanie jest uwzględnione w ramach zarządzenia o organizacji roku akademickiego. Podczas oficjalnej części studenci zapoznawani są z władzami wydziału, ofertą zajęć i wyjazdów oraz funkcjonowaniem systemu stypendialnego. Wówczas jest również przeprowadzane szkolenie z praw i obowiązków studenta. Następnie spotkanie zostaje przejęte przez przedstawicieli samorządu w celu oprowadzenia po uczelni i zainicjowania pierwszej integracji studentów.

W ramach wsparcia organizacyjnego wiele możliwości dostosowania procesu kształcenia zostało określonych w ramach *Regulaminu studiów*. Studenci mogą swobodnie zgłaszać wnioski o urlopy, zindywidualizowanie studiowania, zmianę lub rezygnację z fakultetu, przepisanie oceny lub powtórne zaliczenie przedmiotu. *Regulamin* uchwalany jest na 5 miesięcy przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego, jednakże zdarzają się sytuacje, że uczelnia dokonuje w nim dodatkowych zmian w połowie września.

Akademia zapewnia studentom ustawowy dostęp do świadczeń materialnych. Samorząd studencki we współpracy z władzami przygotowywał poradnik stypendialny, którego celem jest ułatwienie procesu wnioskowania. Opracowanie dostępne jest dla wszystkich studentów i przekazywane wewnętrznymi kanałami komunikacji. Osoby zainteresowane pomocą materialną mają zatem możliwość wnioskowania o stypendium socjalne, stypendium specjalne, zapomogi oraz miejsce w domu studenckim. Podania należy składać poprzez system USOS. W przypadku odmowy uzyskania świadczenia, zapewniona jest możliwość odwołania od decyzji.

Osoby wybitne, z osiągnięciami naukowymi, sportowymi bądź artystycznymi zachęcane są do wnioskowania o stypendium rektora i stypendium ministra. Uczelnia, w formie wyróżnień, przyznaje także nagrodę rektora podczas inauguracji roku akademickiego. Jednym ze skutków uzyskania wyróżniania jest możliwość nieodpłatnego udziału w koncertach Akademii. Brakuje jednak szczegółowych informacji o sposobie przyznawania stypendium i nagrody rektora. Dodatkowo uczelnia zachęca swoich podopiecznych do brania udziału w konkursach zewnętrznych, takich jak Ogólnopolski Konkurs Mistrzowski.

Studenci o zainteresowaniach sportowych mają możliwość korzystania z obiektów, a zarazem oferty w-f Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w ramach ustalonej między uczelniami współpracy. Dzięki temu, poza obowiązującymi zajęciami wychowania fizycznego, studenci mogą między innymi ćwiczyć dodatkowo na pływalni.

Akademia Muzyczna w Bydgoszczy udostępnia swoim studentom instrumenty pod wynajem, na zasadach określonych zarządzeniem rektora. W bieżącym roku akademickim opłata za wypożyczenie, w zależności od rodzaju instrumentu, wynosi 70-80 zł miesięcznie. Studenci wypełniają w tym celu niezbędne dokumenty, a najem może trwać maksymalnie do roku. W celu „przedłużenia” wypożyczenia należy powtórzyć powyższą procedurę.

Akademickie Biuro Karier dostępne jest w budynku Uczelni oraz poprzez kontakt zdalny. W ramach dedykowanej podstrony Biura, aktualizowane są informacje związane z dostępnymi ofertami prac (przesłuchań kierowanych głównie do instrumentalistów) i konferencji. Uczelnia stara się też dbać o rozwój kompetencji miękkich (np. kreowanie wizerunku i autoprezentacja) wśród studentów poprzez

realizowane, dedykowane temu zajęcia oraz zrealizowane szkolenia z komunikacji społecznej w perspektywie przyszłej współpracy z orkiestrami i zespołami. Te drugie realizowane były w ramach projektu POWER w 2022 r.

Od 2021 r. jeden z pracowników Akademii piastuje funkcję pełnomocnika do spraw osób z niepełnosprawnościami. Poza kontaktem „na żywo”, studenci mogą zgłaszać pełnomocnikowi za pomocą maila oraz telefonicznie swoje potrzeby dotyczące dostosowań organizacyjnych i infrastrukturalnych. Uczelnia zapewnia wówczas niezbędną pomoc, w tym możliwość ustanowienia asystenta dydaktycznego.

W ramach struktur Akademii funkcjonuje także nowo powołane biuro, zajmujące się wyjazdami zagranicznymi. Pracownicy biura są w trakcie przygotowywania kompleksowej strony z informacjami, a ich praca skupiała się dotychczas na programie Erasmus+ i komunikacji poprzez „tablicę” w aplikacji MTeams. W ramach regulaminów określone są warunki, jakie muszą spełniać cudzoziemcy, aby ubiegać się o świadczenia pomocy materialnej. W ostatnim czasie z możliwości wyjazdu skorzystała tylko 1 studentka, która uczestniczyła w konkursie dyrygentury w Bułgarii.

Ze względu na niewielką liczbę osób studiujących, uczelnia nie powołuje opiekunów kierunku. Wśród zapisów *Regulaminu studiów* został ujęty opis ścieżki składania wniosków i skarg, co z perspektywy studenckiej stanowi przydatne uporządkowanie schematu postępowania. Zgodnie z nimi sprawy zgłaszane są bezpośrednio do dziekana oraz do kierownika katedry lub za pomocą portalu do obsługi studiów. Ponadto studenci mają darmowy dostęp do konsultacji psychologicznych oraz części usług Przychodni Akademickiej.

W Akademii zostały wprowadzone procedury dotyczące postępowania w sytuacjach związanych z dyskryminacją i mobbingiem, nad którymi pieczę sprawuje właściwa komisja. Zasady te dostępne są również poza przestrzenią internetową – w gablocie w budynku Uczelni. Ostatnie spotkanie poświęcone tej problematyce miało miejsce w roku 2022. Ponieważ studenci kierunku pozostają w bieżącym kontakcie z dziekanem, wszelkie trudne sytuacje zgłaszają bezpośrednio do niego. Jeśli zgłoszenia dotyczą aktów dyskryminacji ze strony pedagoga, dziekan rozmawia ze wskazaną osobą. Gdy rozmowa nie przynosi skutku, sprawa zostaje przekazana rzecznikowi dyscyplinarnemu. W ciągu ostatnich 4 lat na wydziale została zgłoszona tylko jedna (1) taka sytuacja, która jest w trakcie rozwiązywania i nie dotyczyła ocenianego kierunku. Jednakże wątpliwości budzi fakt, iż osoba sprawująca tę funkcję (dziekan) zajmuje się zarówno zgłoszeniami dotyczącymi pedagogów, jak i studentów.

Studenci zachęceni są do brania udziału w zewnętrznych konkursach i warsztatach, dzięki którym mogą dodatkowo rozwijać nabyte w czasie studiów umiejętności i kompetencje. W przypadku szkoleń wyjazdowych, zwracane są im koszty noclegu. W ubiegłym roku studenci ocenianego kierunku byli obserwatorami podczas warsztatów dyrygenckich z maestro Błaszczykiem w Krakowie. Później zorganizowano je także w Akademii w bardziej aktywizującej formie. Kolejnym uzupełnieniem kształcenia był 3-dniowy wyjazd do Słupska na Koncert Młodych Dyrygentów. Wówczas każdy z 11 uczestników pracował z orkiestrą nad wybraną arią operetkową i operową, które wykonywali czwartego dnia, podczas koncertu finałowego.

W Uczelni na bieżąco możliwa jest rezerwacja sal w celu dodatkowych ćwiczeń. Ponadto realizowana jest współpraca międzywydziałowa, w ramach której przygotowujący jest wspólny „Studencki Koncert Symfoniczny”. Studenci dyrygentury prowadzą wówczas orkiestrę złożoną z innych studentów Akademii, wykonującą utwory stworzone przez studentów kompozycji.

Osoby studiujące dyrygenturę czują się dodatkowo motywowane dzięki wsparciu i mentorskiemu podejściu pedagogów. Wszyscy akademicy nauczyciele, jak również pracownicy biura obsługi studenta, dostępni są na żywo oraz zdalnie (mailowo oraz przez aplikację MSTeamsa). Jednocześnie właśnie tym ostatnim kanałem studenci dowiadują się o ewentualnych odwołaniach zajęć. W 2021 r. kadra akademicka przechodziła szkolenia mające na celu wdrażanie nowoczesnych metod nauczania w aspekcie indywidualnych problemów oraz wymagań edukacyjnych. Tym samym przykładem wsparcia ze strony pracowników administracyjnych była pomoc zaoferowana osobie studiującej dyrygenturę w bardzo trudnej sytuacji przejściowej, której zaproponowano możliwe rozwiązania, a następnie uznano wnioski związane z przyznaniem urlopu i pomocy materialnej.

Od niedawna na wydziale istnieje koło artystyczno-naukowe DYRYGENTURA. Jego członkami są prawie wszyscy studenci ocenianego kierunku, którzy sprawnie działają na polu inicjatyw umożliwiających nabywanie nowej wiedzy i rozwijanie umiejętności. Zarówno koło, jak i przedstawiciele samorządu studenckiego otrzymują ze strony władz uczelni wsparcie niezbędne do swojego funkcjonowania. Samorząd posiada dedykowane pomieszczenie do pracy. Władze uczelniane przekazują im na bieżąco prośby o opinie w najważniejszych sprawach studenckich, takich jak opiniowanie zmian na kierunku czy zmiany dotyczące przyznawania świadczeń pomocy materialnej.

Studenci są także uwzględniani w pracach Senatu i Rady Wydziału, gdzie także mogą wyrazić swój głos w sprawach ważnych. Oprócz tego podkreślana jest waga ich niewielkiej liczebności w ramach ocenianego kierunku, co dodatkowo ułatwia kontakt z prowadzącymi i władzami. Na podstawie zgłaszanych próśb zostały przeorganizowane zajęcia z instrumentu praktycznego, dzięki czemu studenci mają więcej czasu na jego efektywne ćwiczenie. Natomiast realizowane na koniec zajęć ankiety dotyczą wyłącznie wsparcia ze strony prowadzącego.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów w procesie uczenia się przybiera różne formy, adekwatne do zgłaszanych potrzeb. Władze sprawujące bezpośrednią opiekę nad ocenianym kierunkiem podejmują szereg starań, by zapewnić: dostępność i kompetentną pomoc nauczycieli akademickich oraz pracowników administracyjnych w zakresie wspierania procesu uczenia się, rozwijania niezbędnych umiejętności, nabywania wiedzy i kompetencji społecznych, rozwiązywania spraw studenckich oraz przygotowania do prowadzenia działalności naukowej i artystycznej lub udziału w tej działalności. Poprzez mentorskie podejście, zachęcanie i wspieranie udziału w dodatkowych konkursach i koncertach pracownicy wydziału motywują studentów do osiągania bardzo dobrych wyników w procesie uczenia się i osiągania dodatkowych wyróżnień.

Nie wszystkie przyjmowane rozwiązania mają charakter systemowy ze względu na niewielką liczbę ich odbiorców, dlatego powołane biura i pełnomocnicy zapewniają studentom bezpośredni i swobodny kontakt, by następnie jak najlepiej sprostać zgłaszanym prośbom. Z tego też powodu nie są

przeprowadzane formalne przeglądy dotyczące oferty wsparcia. Opinia studentów jest brana pod uwagę podczas dedykowanych spotkań oraz za pośrednictwem przedstawicieli studentów w gremiach wydziałowych i uczelnianych. Działania doskonalące powstają na podstawie przedstawianych wówczas uwag lub z inicjatywy własnej pracowników.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Wypracowanie systemu cyklicznego wprowadzania zmian w dokumentach, takich jak regulamin studiów, uwzględniającego opinie studentów i minimalizującego konieczność dokonywania korekt dotyczących bieżącego roku akademickiego.
2. Podjęcie działań mających na celu upowszechnienie informacji o działalności Biura Karier wśród studentów ocenianego kierunku i rozszerzenie oferty dedykowanych im szkoleń i możliwości rozwoju.
3. Ustanowienie różnych osób obejmujących funkcje rzecznika dyscyplinarnego ds. studentów i ds. pracowników.
4. Regularne przeprowadzanie szkoleń i spotkań na temat bezpieczeństwa i zmieniających się potrzeb studentów.

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o studiach na ocenianym kierunku udostępniane są kilkoma kanałami: za pośrednictwem strony internetowej Akademii Muzycznej w Bydgoszczy; przy pomocy komunikatorów i mediów społecznościowych; w formie drukowanej oraz za pomocą dokumentów udostępnionych w gablotach. Podstawowym narzędziem komunikacji między pracownikami AMFN a studentami jest platforma MTeams. Drugim oficjalnym narzędziem jest system USOS.

Strona internetowa AMFN zaprojektowana jest w sposób logiczny i przejrzysty. Umożliwia łatwe odnalezienie poszukiwanych informacji z poziomu różnych urzędzeń. Zawiera narzędzia umożliwiające dostęp do jej treści osobom z dysfunkcją narządu wzroku. Nie posiada audiodeskrypcji. Strona wyposażona jest w wersję w języku angielskim, której treść odnosi się do specjalności dedykowanych studentom zagranicznym, nie jest zaś wersją angielską strony w języku polskim. Na stronie znajduje się łącze do portalu BIP.

Treści publikowane na oficjalnej stronie AMFN nie budzą zastrzeżeń co do ich kompletności, różnorodności i przydatności w różnych aspektach. Znajdują się tam informacje potrzebne osobom

studiującym, pracownikom oraz kandydatom na studia, min.: sylwetka absolwenta (w tym przyznawane kwalifikacje, potencjalne możliwości dalszego kształcenia oraz zatrudnienia), wymagania i przebieg rekrutacji, programy studiów, efekty uczenia się dla kierunków studiów, zasady dyplomowania, akty prawne i regulaminy obowiązujące w uczelni, a także sylabusy. Dostęp do tych ostatnich jest różny w zależności od kierunku studiów. Te dotyczące Dyrygentury „nie otwierają się” – pojawia się komunikat o „niebezpiecznym łączy”.

Treści zamieszczone na stronie internetowej Uczelni, w tym ocenianego kierunku nie są aktualne. Przykładowo część sylabusów, do których możliwy był dostęp (np. te dotyczące kierunków i specjalności prowadzonych na Wydziale III) pochodzi z roku 2015. Programy studiów ocenianego kierunku, udostępnione na stronie internetowej, są inne od tych obowiązujących obecnie i również nie zostały poddane aktualizacji. Zawartość strony AMFN w BIP posiada podobne usterki. W tym kontekście rekomenduje się aktualizowanie treści dostępnych na oficjalnej stronie Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz w BIP na bieżąco. Aktualizacji wymagają również deklaracje dostępności.

Z rozmów przeprowadzonych przez ekspertów Zespołu PKA z pracownikami i studentami ocenianego kierunku wynika, że podstawowym medium komunikacyjnym jest platforma MTeams, jednakże dostęp do niej mają tylko pracownicy i studenci uczelni, po zalogowaniu się. Treści tam dostępne, wg deklaracji złożonej przez Władze Kierunku, są aktualizowane na bieżąco.

Nadzór nad treściami publikowanymi na podstronach wydziałów Uczelni pełnią dziekani tych wydziałów. Zakres tego nadzoru dotyczy jednak strony merytorycznej, a nie technicznej. Jak wynika z analizy dostępnych informacji, w AMFN nie ma wyróżnionej jednej konkretnej jednostki organizacyjnej/osoby, która odpowiadałaby za fizyczne umieszczanie treści na stronie internetowej. Nie jest również jasno określony nadzór nad obowiązkiem aktualizowania treści w oficjalnych portalach internetowych oraz mechanizm systematycznej oceny publikowanych treści, w którym uczestniczyliby studenci i inni odbiorcy informacji. Wobec powyższego rekomenduje się stworzenie precyzyjnego mechanizmu odpowiedzialności, nadzoru i ewaluacji treści publikowanych w domenach publicznych Uczelni i wykorzystywanie wyników tej oceny w działaniach doskonalących.

Informacje o prowadzonych studiach są również przekazywane innymi kanałami, np. podczas udziału pracowników ocenianego kierunku w różnorodnych audycjach radiowych bądź telewizyjnych, jednakże mają one bardziej charakter reklamowy i nie zawierają szczegółów natury formalno-prawnej.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia zapewnia dostęp do wszystkich potrzebnych informacji na temat studiów prowadzonych na ocenianym kierunku, w których zawarto treści dotyczące procesu rekrutacji, studiowania i dyplomowania, potencjalne możliwości dalszego kształcenia i podjęcia zatrudnienia, a także akty prawne i dokumenty regulujące procesy studiowania. Wykorzystywane są różne rodzaje komunikacji:

nowoczesne (media elektroniczne) oraz tradycyjne (gabloty z dokumentami drukowanymi). Nowoczesne formy komunikacji oparte są o różnorodne narzędzia, takie jak m.in.: strony internetowe, portale, media społecznościowe, platforma wielofunkcyjna (MSTeams). Wskazane w ocenie stanu faktycznego uchybienia w zakresie aktualizacji publikowanych treści oraz nadzoru nad tym procesem są relatywnie łatwe do naprawy i nie rzutują zasadniczo na ocenę kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Aktualizowanie treści dostępnych na oficjalnej stronie Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz w BIP na bieżąco.
2. Aktualizacja deklaracji dostępności strony internetowej.
3. Stworzenie precyzyjnego mechanizmu odpowiedzialności, nadzoru i ewaluacji treści publikowanych w domenach publicznych Uczelni i wykorzystywanie wyników tej oceny w działaniach doskonalącej.

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór nad procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku prowadzony jest przez Dziekana i Prodziekana Wydziału oraz Kierownika Katedry Dyrygentury. Organami doradczymi są Rada Wydziału oraz Katedra Dyrygentury. W aspekcie jakości kształcenia, nadzór nad tym obszarem oraz nad funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w skali uczelni sprawuje Uczelniana Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, na czele której stoi Prorektor ds. nauki, dydaktyki i studentów. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich z wszystkich wydziałów, studenci oraz doktorant. Na wydziale, w ramach którego prowadzony jest oceniany kierunek nie została powołana Wydziałowa Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. W *Statucie AMFN* par. 35 zapisano, że dziekan wydziału „może” powołać Wydziałową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, a z tego wynika, że nie ma takiego obowiązku. W związku z tym zapisem Zespół PKA zauważył niespójność w dokumentach pomiędzy wskazanymi zapisami *Statutu AMFN* a zapisami *Regulaminu Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia* udostępnionego podczas wizytacji. W paragrafie 2 *Regulaminu* czytamy, że UKZJK formułuje wytyczne i przedstawia opinie „Po zapoznaniu się z raportami sporządzonymi przez Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia”. Jeśli istnienie komisji wydziałowych nie jest obligatoryjne, o czym czytamy we wskazanym punkcie *Statutu AMFN*, to par. 2 *Regulaminu UKZJK* nie ma pełnego uzasadnienia. W kontekście opisanej sytuacji, koniecznym jest skorygowanie zapisów wskazanych dokumentów tak, aby były one spójne i logiczne.

Założenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz kompetencje i zadania Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia są przystępnie sformułowane w odpowiednich dokumentach i funkcjonują na mocy zarządzeń JM Rektor. Badanie jakości kształcenia odbywa się na kilku płaszczyznach, m.in. poprzez: monitoring procesu kształcenia i jego analizę, planowanie i wdrażanie działań naprawczych i doskonalących, ocenę i weryfikację programów studiów i efektów uczenia się, podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia, ocenę jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz kwalifikacji zdobywanych przez absolwentów, a także analizowanie jakości kształcenia w aspekcie mobilności studentów i doktorantów. Pozyskiwanie danych odbywa się za pomocą różnego rodzaju ankiet, przeprowadzanych zarówno wśród studentów, jak i absolwentów. Ewaluacja jakości wykładowców odbywa się za pomocą arkuszy okresowej oceny nauczyciela akademickiego oraz kwestionariusza ankiety dotyczącej oceny nauczyciela akademickiego przez studentów. Wszystkie dane pozyskane drogą różnego rodzaju ankiet opracowywane są przez UKZJK, a wnioski z analizy służą poprawie jakości kształcenia.

Niektóre ze wskazanych działań dotyczących badania jakości kształcenia, w przypadku kierunku dyrygentura pozostają na poziomie deklaratywnym. Z informacji pozyskanych przez Zespół PKA wynika, że w ramach wskazanego kierunku nie są np. przeprowadzane regularne hospitacje zajęć. Rekomenduje się jak najszybszą poprawę działań w tym zakresie, zwłaszcza w odniesieniu do wykładowców o małym stażu pracy oraz rozpoczynających pracę. W tym aspekcie koniecznym jest stworzenie procedury hospitacji.

W przypadku ocenianego kierunku komórką, w kompetencjach której leży nadzór nad programami studiów, jakością kształcenia, modelowaniem sylwetki absolwenta, formułowanie efektów uczenia się, określanie wymagań wstępnych i końcowych oraz nadzór i korekta programów studiów jest Katedra Dyrygentury. Działania Katedry w tym zakresie odbywają się w oparciu o zakres kompetencji określonych przez Dziekana Wydziału i w porozumieniu z nim. Zespół PKA nie stwierdził istnienia specjalnego formalnie przyjętego dokumentu określającego dokładnie zasady projektowania, zatwierdzania i zmian w programach studiów. Rekomenduje się stworzenie takiego dokumentu uwzględniającego rozwiązania funkcjonujące w kontekście ocenianego kierunku. Członkowie Katedry spotykają się regularnie co najmniej dwa razy w semestrze. Jedną z okoliczności spotkań są egzaminy semestralne oraz egzaminy dyplomowe. Podczas tych spotkań bardzo często dochodzi do dyskusji w zakresach tematycznych leżących w kompetencjach Katedry. Wnioski z tych dyskusji są następnie przekazywane Dziekanowi Wydziału lub Prodziekanowi, którzy często również uczestniczą w egzaminach jako członkowie komisji. Decyzje podejmowane na forum Katedry w zakresie dotyczącym studiów na ocenianym kierunku mają swoje odzwierciedlenie w dokumentach kierunku, takich jak m.in: programy studiów, efekty uczenia się, wymagania wobec kandydatów (wymagania wstępne), wymagania stawiane dyplomantom. W odniesieniu do zastrzeżeń sformułowanych przez Ekspertów PKA w Kryteriach 1., 2. i 3., Zespół Oceniający ma zastrzeżenia do merytorycznej warstwy podejmowanych decyzji i rekomenduje poprawę działań w tym zakresie. W tym kontekście rekomendowany jest także głębszy udział w procesie tworzenia i korekt głównych dokumentów kierunku ze strony nadzoru merytorycznego na poziomie wyższym – w przypadku Uczelni, w której prowadzony jest oceniany kierunek, Zespół ma na myśli Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Katedra Dyrygentury to także forum zajmujące się kontaktami z interesariuszami zewnętrznymi. Warto zaznaczyć, że wielu członków Katedry to szefowie polskich instytucji kultury, sami będący przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Taka sytuacja jest korzystna poprzez

uwzględnianie doświadczeń praktycznych kadry dydaktycznej w procesie tworzenia i nadzorowania wszystkich elementów dokumentacji kierunku oraz samego procesu dydaktycznego i jest przykładem korzystnego wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na projektowanie programów studiów. Spełniony jest tym samym standard kształcenia traktujący o udziale przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w procesie tworzenia, modyfikacji i zmian w programach studiów. Jako konkretne efekty działań projakościowych podjętych przez Katedrę w ostatnim czasie można wskazać: korektę punktów ECTS; stworzenie modelu dobierania par promotor-recenzent w taki sposób, aby osoba niższa stopniem nie recenzowała osoby wyższej stopniem; poprawę i intensyfikację współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w obszarze praktyk studenckich oraz egzaminów dyplomowych.

W dotychczasowej swojej historii, kierunek dyrygentura oceniany był dwukrotnie przez ekspertów Polskiej Komisji Akredytacyjnej. W obu przypadkach wydano oceny pozytywne.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Z analizy raportu samooceny, dokumentacji udostępnionej przez władze Uczelni i ocenianego kierunku oraz w drodze przeprowadzonej wizytacji stwierdzono, że tak w Uczelni jak i na ocenianym kierunku istnieje i działa system zapewnienia jakości kształcenia, oparty o zapisy wewnętrznych aktów normatywnych, z którego wynika jasny podział kompetencji między poszczególne osoby funkcyjne i organa kolegialne biorące udział w jego funkcjonowaniu. Programy studiów są zatwierdzane, monitorowane i modyfikowane w oparciu o skutecznie działające procedury, które nie mają jednak swojego precyzyjnego umocowania w formalnie przyjętych dokumentach. W procesie tym biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak też przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Jakość kształcenia podlega bieżącej ewaluacji. Jest przedmiotem dyskusji na forum Katedry Dyrygentury, Rady Wydziału, UKZJK oraz docelowo Senatu Uczelni. Wnioski z dyskusji są dokumentowane, a następnie trafiają do corocznego sprawozdania z jakości kształcenia. Procedury stworzone są w sposób zapewniający kontrolę nad projektowaniem i zmianami w programach studiów, jednakże poprawy wymaga merytoryczna warstwa funkcjonowania systemu oraz wydajność nadzoru z poziomu UKZJK. Dla pozyskiwania informacji służących ewaluacji jakości kształcenia przez pryzmat poziomu kadry dydaktycznej oraz refleksji studentów i absolwentów, wykorzystywane są narzędzia w postaci ankiet. Wyniki badania opracowywane są przez Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i następnie wykorzystywane w procesie działań projakościowych. Ponadto, w ramach działań Katedry Dyrygentury wskazane zostały przykłady konkretnych działań potwierdzające praktyczność funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dwukrotna ocena kierunku dokonana na przestrzeni ostatnich lat przez ekspertów PKA nie wykazała istnienia istotnych wad w przedmiotowym zakresie, zaś uchybienia dostrzeżone przez Zespół PKA podczas obecnej oceny programowej dotyczą głównie sfery formalnej, nie zaś skuteczności funkcjonujących rozwiązań.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Nie zidentyfikowano

Rekomendacje

1. Dostosowanie zapisów *Statutu AMFN* i *Regulaminu UKZJK* w zakresie powoływania WKZJK i ich udziału w formułowaniu wniosków przez UKZJK.
2. Stworzenie precyzyjnego mechanizmu hospitacji pracowników ocenianego kierunku wraz z dokumentacją oraz regularne ich przeprowadzanie.
3. Stworzenie i formalne przyjęcie dokumentu zawierającego zasady projektowania, zatwierdzania i zmian w programach studiów.
4. Poprawa merytorycznej warstwy funkcjonowania systemu projektowania i nadzoru nad programami studiów oraz wydajności nadzoru nad nim z poziomu UKZJK.

Zalecenia

Brak